

KAMELIADAMEN

Pjäsa i fem akter

av

Alexander Dumas.

PERSONER.

Armand Duval

Georges Duval, Armands far

Gaston Rieux

Saint-Gaudens

/ Gustave /

Greve de Giray

Baron de Varville

Doktorn

Marguerite Gautier

/ Nichette /

Prudence

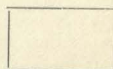
Nanine

Olympe

/ Betjänter /

Pjäsmaterial

Nr 36

FÖRSTA AKTEN.

(Marguerites budoar. Paris.)

(NANINE sitter och syr. VARVILLE sitter vid kaminen. Det ringer på tamburdörren.)

VARVILLE

Det ringde, Nanine!

NANINE

Valentin öppnar.

VARVILLE

Det är säkert Marguerite.

NANINE

Inte än. Hon kan inte vara här förrän halv elva och klockan är knappt tio. (NICHETTE kommer in) Nej se, mademoiselle Nichette.

NICHETTE

Är inte Marguerite hemma?

NANINE

Nej, Mademoiselle.

NICHETTE

Jag gick förbi och då tänkte jag, att jag skulle gå upp och hälsa på henne.

NANINE

Vill Ni inte sitta ner och vänta tills hon kommer hem?

N I C H E T T E

Jag har inte tid. Gustave väntar därnere. Hur är det med henne ?

N A N I N E

Som vanligt.

N I C H E T T E

Hälsa henne att jag kommer igen endera dagen. Adjö, Nanine. Adjö. (hon hälsar och går.)

V A R V I L L E

Vem var det ?

N A N I N E

Mademoiselle Nichette.

V A R V I L L E

Nichette ! Det är ju ett kattnamn.

N A N I N E

Det är inte heller hennes riktiga namn, men hennes vänner kallar henne så därför att de tycker hon är som en liten kattunge. Hon var kamrat med madame på syateljén.

V A R V I L L E

Har Marguerite arbetat på en syateljé?

N A N I N E

Hon har varit linnesömmerska.

V A R V I L L E

Hm.

N A N I N E

Visste Ni inte det ?

V A R V I L L E

Hon är söt, den där lilla Nichette.

N A N I N E

Och en anständig flicka.

V A R V I L L E

Nå men monsieur Gustave ?

N A N I N E

Monsieur Gustave ?

V A R V I L L E

Som hon sade gick och väntade på henne nere på gatan.

N A N I N E

Det är hennes man.

V A R V I L L E

Aha - det är monsieur Nichette.

N A N I N E

Ja han är ju inte hennes man ännu - men han ska bli.

V A R V I L L E

Med andra ord - han är hennes älskare. Hon är en anständig flicka - men hon har en älskare.....

N A N I N E

Som inte bryr sig om någon annan än henne. Och för
mademoiselle Nichette är han den förste och den ende.

V A R V I L L E

Vad angår det mig förresten. Mina aktier här i huset
tycks inte vara i stigande.

N A N I N E

Inte det minsta.

V A R V I L L E

Men man måste tycka, att Marguerite

N A N I N E

Vad då ?

V A R V I L L E

Att det är vanvettigt av henne att försumma alla andra
människor för monsieur Mauriac, som knappast kan vara
vidare munter.

N A N I N E

Hon är hans enda tröst. Han är som en far för henne -
nästan åtminstone.

V A R V I L L E

Ja, ja. Det är en mycket rörande historia - men tyvärr ...

N A N I N E

Tyvärr ?

V A R V I L L E

Så tror jag inte på den.

N A N I N E

Monsieur de Varville, det är mycket som med rätta kan sägas om madame, men då är det inte heller mer än rätt att man låter bli att säga det som inte är sant. Så här förhåller det sig med den saken - jag har sett det med mina egna ögon. För två år sedan, när madame hade varit så där svårt sjuk for hon till en badort för att rekreare sig. Bland badgästerna fanns där en ung flicka ungefär jämnårig med madame och så lik henne att man kunde tro att de voro tvillingsyst-rar. Hon hade samma sjukdom som madame fast i sista stadiet. Det var mademoiselle Mauriac - hertigens dotter.

V A R V I L L E

jag vet

Jag vet, - och när mademoiselle Mauriac dog, sökte hertigen i sin förtvivlan tröst hos Marguerite. Hon var ju den dödas avbild och han älskade och omhuldade henne som sitt eget barn. Då talade Marguerite om allt för honom

N A N I N E

Ja - för madame ljuger aldrig.

V A R V I L L E

Nej, naturligtvis. Hertigen blev ju tämligen obehagligt berörd av upptäckten att Marguerite inte liknade *mademoiselle* fräken Mauriac lika mycket till moralen som till utseendet och

bjöd henne allt vad hon ville ha, om hon bara ville ändra sitt levnadssätt. Marguerite lovade - men kunde naturligtvis inte hålla sitt löfte, sedan hon kommit tillbaka till Paris. Och då Marguerite bara till hälften gav honom den lycka han hade hoppats på, fick hon inte heller mer än hälften av det underhåll han förespeglat henne. Med den påföljd att Marguerite för närvarande har skulder på omkring femti tusen francs.

N A N I N E

Som Ni har erbjudit Er att betala. Men hon vill hellre vara skyldig andra hur mycket som helst än Er sin tacksamhet.

V A R V I L L E

Ja, i synnerhet som greve de Giray finns till hands.

N A N I N E

Ni är outhärdlig. Greven är endast en god vän till henne.

V A R V I L L E

Vill Ni inte säga det en gång till ?

N A N I N E

Ja, just en god vän. ^x Nu ringer det. Det är madame. Ska jag tala om för henne, vad Ni har sagt.

V A R V I L L E

Akta er för det.

M A R G U E R I T E

(kommer in) (till NANINE) Säga till, att de gör i ordning

suppen ! Olympe och S

supén ! Olympe och Saint-Gaudens kommer hit - jag träffade dem på operan. (till VARVILLE) Ja så Ni är här.

VARVILLE

Det är ju mitt öde, att alltid vänta på Er.

MARGUERITE

Och mitt - att alltid finna Er här.

VARVILLE

Jag kommer ända tills Ni stänger dörren för mig.

MARGUERITE

Vad är det Ni vill mig egentligen ?

VARVILLE

Det vet Ni mycket väl.

MARGUERITE

Det gamla vanliga. Det börjar bli litet enformigt.

VARVILLE

Kan jag rå för att jag älskar Er.

MARGUERITE

Också en ursäkt. Min käre vän, om jag skulle höra på alla, som älskar mig, skulle jag inte få tid att äta middag. Jag upprepar det för hundra gången - Ni förspiller Er tid.

Jag vet inte varför jag låter Er komma hit. Men ska Ni fortsätta att tala om Er kärlek så ger jag order om att inte släppa in Er.

V A R V I L L E

Men Marguerite, i fjor i Bagneres, gav Ni mig i alla fall litet hopp.

M A R G U E R I T E

Det var i Bagneres det. Jag var sjuk och hade tråkigt. Nu är det en annan sak - jag mår bättre och har inte tråkigt längre.

V A R V I L L E

Nej, det förstår jag, när man har hertig de Mauriac till beskyddare.

M A R G U E R I T E

Idiot !

V A R V I L L E

Och greve de Giray till älskare.

M A R G U E R I T E

Jag har rättighet att ha vem jag vill till älskare, Det angår ingen, allra minst Er. Har Ni ingenting annat att säga mig, så kan Ni gå Er väg. (VARVILLE går av och an på golvet.) Jaså, Ni vill inte gå.

V A R V I L L E

Nej.

M A R G U E R I T E

Sätt Er då vid pianot - det är Er enda ursäkt att stanna kvar.

V A R V I L L E

VARVILLE

Vad ska jag spela ?

(NANINE kommer in medan han preludierar.)

MARGUERITE

Vad Ni vill.

MARGUERITE

Har du sagt till om supén.

NANINE

Ja, madame.

MARGUERITE

(går fram till VARVILLE) Vad är det ni spelar, Varville ?

VARVILLE

Rêverie av Rosellen.

MARGUERITE

Det är mycket vackert.

VARVILLE

Marguerite, jag har åttio tusen francs i årlig inkomst.

MARGUERITE

Och jag har hundra. (till NANINE) Har du sett till Prudence?

NANINE

Ja, madame.

VARVILLE

M A R G U E R I T E

Kommer hon hit i kväll ?

N A N I N E

Ja madame, när hon kommer hem. Mademoiselle Nichette har också varit här.

M A R G U E R I T E

Varför stannade hon inte.

N A N I N E

Monsieur Gustave väntade på henne utanför.

M A R G U E R I T E

Ja visst.

N A N I N E

Och så doktorn.

M A R G U E R I T E

Vad sa' han ?

N A N I N E

Han var orolig, att ni inte vilade er tillräckligt.

M A R G U E R I T E

Han är rar. Var det allt ?

N A N I N E

Det har kommit blommor.

V A R V I L L E

Från mig.

M A R G U E R I T E

(tar buketten) Rosor och vita syrener. Sätt in dem i ditt rum, Nanine. (NANINE går)

V A R V I L L E

Vill ni inte ha dem ?

M A R G U E R I T E

Vad är mitt namn.

V A R V I L L E

Marguerite Gautier.

M A R G U E R I T E

Ja - men vad är det jag kallas.

V A R V I L L E

Kameliadamen.

M A R G U E R I T E

Varför ?

V A R V I L L E

Kamelian
Därför att det är den enda blomma ni brukar bära.

M A R G U E R I T E

Vilket betyder, att det är deⁿ enda blom^amer jag tycker om.

Och det är ingen idé, att skicka mig några andra. Jag blir sjuk av blommor som doftar.

V A R V I L L E

Otur i allt. Adjö Marguerite.

M A R G U E R I T E

Adjö.

N A N I N E

(kommer tillbaka) Mademoiselle Olympe och monsieur Saint-Gaudens är här.

M A R G U E R I T E

Stig på Olympe - jag trodde, du inte skulle komma.

O L Y M P E

Det är Saint-Gaudens fel.

S A I N T - G A U D E N S

Alltid är det mitt fel. - Goddag Varville.

V A R V I L L E

Goddag.

S A I N T - G A U D E N S

Ska ni inte supera med oss ?

M A R G U E R I T E

Nej, nej, det ska han inte,

S A I N T - G A U D E N S

(till MARGUERITE) Nå, hur mår ni, kära barn?

M A R G U E R I T E

Tack bra.

S A I N T - G A U D E N S

Det gläder mig. Blir det roligt här i kväll ?

O L Y M P E

Det är alltid roligt, där ni är med.

S A I N T - G A U D E N S

Lilla markatta ! Det gör mig verkligen ont om stackars

Varville, som inte får vara med. Jag sade till på Maison

d'Or, att de skulle skicka hit ostron och champagne - ett

särskilt märke som de bara lämnar ut åt mig. Det är superb

- superb.

O L Y M P E

(sakta till MARGUERITE) Varför har du inte bätt Edmond ?

M A R G U E R I T E

Varför har du inte tagit honom med dig ?

O L Y M P E

Än Saint-Gaudens då ?

M A R G U E R I T E

Har du inte vant honom vid sånt.

O L Y M P E

Inte ännu. Vid hans ålder är det svårt att lägga sig till med nya vanor - framför allt behagliga.

M A R G U E R I T E

(ropar till NANINE) Är supén färdig, Nanine ?

N A N I N E

Om fem minuter, madame. Var ska den serveras ? I matsalen?

M A R G U E R I T E

Nej, vi tar in bordet hit. Det är trevligare. Jaså, Varville, ni har inte gått ännu?

V A R V I L L E

Jag går allt vad jag hinner.

M A R G U E R I T E

(vid fönstret, ropar) Prudence !

O L Y M P E

Bor hon mitt emot.

M A R G U E R I T E

Ja - över gården. Det är bekvämt, att bara kunna ropa, när jag vill henne något.

S A I N T - G A U D E N S

Ja, visst. Prudence - är det hon som

O L Y M P E

..... syr hattar - ja.

M A R G U E R I T E

Men det är ingen annan än jag, som köper dem.

O L Y M P E

Och du sätter dem aldrig på huvet.

M A R G U E R I T E

De äro rysliga. Men hon är hygglig och behöver förtjäna li-

tet (ropar) Prudence!

P R U D E N C E

(utifrån) Ja - vad är det.

M A R G U E R I T E

Varför kommer du inte - när du är hemma.

P R U D E N C E

Jag kan inte komma.

M A R G U E R I T E

Varför det ?

P R U D E N C E

Jag har två unga herrar här - de har bjudit mig på supé.

M A R G U E R I T E

Du kan väl ta dem med hit, vi ska just börja äta. Vad heter de?

P R U D E N C E

Den ene känner du - Gaston Rieux.

M A R G U E R I T E

Om jag känner honom! Och den andre?

P R U D E N C E

Den andre är en god vän till honom.

M A R G U E R I T E

Det är nog. Kom då strax. Det är kallt i kväll. (hon hostar

litet) Varville lägg på litet mer ved i spisen. Försök vara till litet nytta åtminstone, när ni inte kan vara till någon glädje. (Varville gör så)

B E T J Ä N T E N

(anmäler) Monsieur Gaston Rieux, monsieur Armand Duval, madame Duvernoy.

O L Y M P E I T E

Gud så förnämt - betjänt som anmäler.

P R U D E N C E

Jag trodde du hade storfrämmande.

S A I N T - G A U D E N S

Madame Duvernoy börjar med sina älskvärdheter.

G A S T O N

(ceremoniöst till MARGUERITE) Hur står det till, Madame?

M A R G U E R I T E

(på samma sätt) Tack bra - och hur mår ni, monsieur?

P R U D E N C E

Gud vad ni är ceremoniösa.

M A R G U E R I T E

Gaston har blivit världsman. Hur är det med Eugenie - vill hon fortfarande klösa ögonen ur mig, för att ni kommer hit ibland.

G A S T O N

Eugenies händer är för små och era ögon för stora.

P R U D E N C E

Usch, vad ni är tillgjorda. Kära Marguerite, låt mig få presentera - - monsieur Armand Duval. Det finns ingen i hela Paris, som är så förälskad i dig som han.

M A R G U E R I T E

(till PRUDENCE) Säg till, att de sätter fram två kuvert till, för jag tänker att den där förälskelsen inte hindrar monsieur Duval från att äta. (Hon räcker ARMAND sin hand, som han kysser.)

S A I N T - G A U D E N S

(till GASTON, som kommer emot honom.) Käre Gaston, det var roligt att se er.

G A S T O N

Lika ungdomlig som vanligt, gamle vän.

S A I N T - G A U D E N S

Självfallet.

G A S T O N

Och hur är det med kärleken?

S A I N T - G A U D E N S

Som ni ser (visar på OLYMPE)

G A S T O N

Mina komplimanger, Saint-Gaudens.

S A I N T - G A U D E N S

Jag var så rädd att jag skulle träffa Amanda här.

G A S T O N

Stackars Amanda. Hon älskade er mycket.

S A I N T - G A U D E N S

Hon älskade mig för mycket. Hon hade samtidigt en ung man, som hon absolut inte kunde avstå ifrån. Jag var så rädd att slå honom ur brädet. Han var hennes bankir. (skrattar) Men jag var hjärtevännen. Det var förtjusande - men litet besvärligt. Man fick gömma sig i skåp, stå och hänga i trappor och vänta timvis på gatan.

G A S T O N

(går fram till MARGUERITE) Han är storartad.

Olympe.

M A R G U E R I T E

*Monsieur Armand
Duval. Monsieur
Saint-Gaudens.*

Det är bara gamla gubbar som inte åldras.

S A I N T - G A U D E N S

(till ARMAND, som OLYMPE presenterar för honom) Är ni släkt med monsieur George Duval?

A R M A N D

Ja, det är min far. Känner ni honom?

läs om dig. S A I N T - G A U D E N S

Jag träffade honom förr i världen hos baronessan de Nersay.

X Har inte Madame M A R G U E R I T E när ni låg till sängs

(till GASTON) Han är sympatisk, er vän. varje dag upp en ung man

och frågade hur det var med er.
G A S T O N

Ja. Och han är alldeles betagen i er. Inte sant, Prudence ?

Nu minns jag. Han sade aldrig sitt namn.
P R U D E N C E

Han är galen i dig. G A S T O N

Det var han. G A S T O N

Han älskar er så mycket, att han inte vågar säga er det.

En stökig (hyster) Monsieur Duval!
M A R G U E R I T E

Sluta, Varville!

Madame. V A R V I L L E

Ni ber mig ju alltid spela.

Gaston säger ---- att när jag låg till sängs för ett år sedan,
M A R G U E R I T E

kom ni varenda dag för att få höra efter hur det stod till
När jag är ensam ja - men inte när här är främmande.
med mig.

P R U D E N C E

Och hans kärlek har nu varat i två hela år.

M A R G U E R I T E

Den börjar redan bli åldersstigen då.

P R U D E N C E

Armand är jämt hos Gustave och Nichette för att få höra ta-

las om dig.

G A S T O N

Har inte Nanine berättat för er, att när ni låg till sängs tre månader för ett år se'n, kom det varje dag upp en ung man och frågade hur det var med er,

M A R G U E R I T E

Nu minns jag. Han sade aldrig sitt namn.

G A S T O N

Det var han.

M A R G U E R I T E

Så älskvärt (ropar) Monsieur Duval!

A R M A N D

Madame.

M A R G U E R I T E

Gaston säger ---- att när jag låg till sängs för ett år sedan, kom ni varenda dag för att få höra efter hur det stod till med mig.

A R M A N D

Det är sant, madame.

M A R G U E R I T E

Då är det ju på tiden att jag tackar er.

(Supébordet bäres in.)

P R U D E N C E

Till bords mina vänner. Jag dör av hunger.

V A R V I L L E

På återseende, Marguerite.

M A R G U E R I T E

När har ni tänkt komma igen.

V A R V I L L E

När ni vill.

M A R G U E R I T E

Adjö då, för alltid.

P R U D E N C E

Kära barn då, du är verkligen bra grym mot honom.

M A R G U E R I T E

Han är ^{den} döende. Alltid frågar han hur mycket pengar jag vill ha.

O L Y M P E

Och det beklagar du dig över. Jag önskar han ville fråga mig om det.

S A I N T - G A U D E N S

Mycket angenämt för mig att höra.

O L Y M P E

Först och främst får jag be att ni inte duar mig. Jag känner er inte.

M A R G U E R I T E

Mina barn, ta för er, ät och drick, men gräla inte mer än att ni genast kan bli sams igen.

O L Y M P E

(till Marguerite) Vet du vad han gav mig på min födelsedag?

M A R G U E R I T E

Vem ?

O L Y M P E

Saint-Gaudens.

M A R G U E R I T E

Nej.

O L Y M P E

Han gav mig en kupé.

S A I N T - G A U D E N S

Jaha - det var väl storartat.

O L Y M P E

Men tror du, jag kan förmå honom att ge mig ett par hästar till den.

P R U D E N C E

En kupé är alltid en kupé.

S A I N T - G A U D E N S

Jag är ruinerad, - älska mig för min egen skull.

O L Y M P E

Ett sådant tidsfördriv.

P R U D E N C E

(pekar på ett fat) Vad är det där för små djur.

G A S T O N

Rapphöns.

P R U D E N C E

Ge mig ett.

G A S T O N

Hon vill bara ha ett rapphöns i sänder. Sånt frosseri. Det är kanske hon som har ruinerat Saint-Gaudens.

P R U D E N C E

Hon och hon. Är det så man tilltalar en dam nu för tiden.

Jag minns att förr i världen -----

G A S T O N

Aha - på Ludvig den 15:des tid. - Marguerite - slå i litet vin åt Armand - han är trist som en dryckesvisa.

M A R G U E R I T E

Monsieur Armand - drick min skål.

A L L A

Vi dricker för Marguerite.

P R U D E N C E

P R U D E N C E

Apropå dryckesvisor - ska vi inte sjunga litet.

G A S T O N

Prudence älskar vitterheten.

P R U D E N C E

Det är just vad jag gör.

G A S T O N

Att sjunga med mat i mun det är idiotiskt.

P R U D E N C E

Jag tycker det är stimulerande. Marguerite. Ska vi inte sjunga den där av Philogène - det är en poet som skriver vers det.

G A S T O N

Vad vill ni att han annars skulle göra.

P R U D E N C E

Men han skriver vers till Marguerite. Det är hans specialitet. Hallå - nu sjunger vi.

G A S T O N

Jag protesterar i hela vår generations namn.

P R U D E N C E

Vi röstar. De som vill sjunga räcker upp handen. (alla räcker upp händerna utom Gaston.) Visan segrade. Gaston företräder

minoriteten med gott exempel.

G A S T O N

Kör för det då. Men jag tycker inte om Philogenes verser, jag känner till dem. Ska det nu äntligen sjungas, så väljer jag ^{-n här} detta. (sjunger)

Det finns en himmel, som Muhammed
oss bjuder bland houris fagra,
men jag tror knappt, att jag vill bli med,
vem vet, kanske de är magra.

Tro ej ett grand
vad du ej har i hand -
en himmel, som kanske konvex är.

Jag föredrar
ett ögonpar
som glittrar i glasets reflexer.

Gud älskade jorden, och därför han gav
oss rusande kärlek och nektar,
se'n dess minsann just ingen utav
oss alla härnere försmäktar.

Säg vad du vill
och gör vad du vill,
och skam den, som dumt kritiserar
men han blir nog mör
när jag som sig bör
det skummande vinet serverar. (applåder)

G A S T O N

(sätter sig åter) Det är i alla fall sant, att det är roligt att leva och se att Prudence har god aptit.

O L Y M P E

*Det är ingenting som tar på henne. Så där har hon
Den där figuren har hon nu haft i tretti år. Hållit på att åta
tretti år.*

P R U D E N C E

Nu får det vara slut med det här. Hur gammal tror du jag är?

O L Y M P E

Jag tror att du är fyrtio år fyllda.

P R U D E N C E

Där kommer hon igen med sina fyrtio år. Jag fyllde trettifem förra året.

G A S T O N

Nå då blir ni trettiåtta i år. Men jag bedyrar att ni inte ser ut som mer än sjutton.

M A R G U E R I T E

Apropå ålder - så har jag hört en historia om er, Saint-Gaudens.

O L Y M P E

Jag också.

S A I N T - G A U D E N S

Vad då för en historia?

M A R G U E R I T E

Den handlar om en gul droska.

O L Y M P E

Den är sann, må du tro.

P R U D E N C E

Får vi höra historien om den gula droskan.

G A S T O N

Jag vill sitta bredvid Marguerite. Prudence är ingen underhållande bordsdam. Hon bara äter.

P R U D E N C E

Han är väluppfostrad, va?

M A R G U E R I T E

Gaston, försök att hålla er lugn!

S A I N T - G A U D E N S

Det här rapphönset är underbart, Marguerite.

O L Y M P E

Hör på den - nu vill han komma undan historien om droskan.

M A R G U E R I T E

Gul var den.

S A I N T - G A U D E N S

Gå på ni.

O L Y M P E

Alltså - Saint-Gaudens var förälskad i Amanda.

G A S T O N

Jag blir så upphetsad när ni talar om kärlek, så jag måste kyssa Marguerite.

O L Y M P E

Gud vad han är odräglig.

G A S T O N

Olympe är rasande för att jag har förstört poängen för henne.

M A R G U E R I T E

Olympe har rätt. Gaston är lika tråkig som Varville. Vi sätter honom vid ett litet bord för sig, alldeles som när barnen inte är snälla.

O L Y M P E

Jaha - var så god och sätt er där borta.

G A S T O N

På ett villkor, att damerna se'n kommer och kysser mig.

O L Y M P E

Prudence får samla upp kyssarna och överlämna dem från oss.

G A S T O N

Nej jag tackar, var och en ska själv kyssa mig.

O L Y M P E

Det må vara hänt. Gå nu och sätt er och håll tyst. En dag eller snarare en kväll ...

G A S T O N

(spelar Malborough på pianot) Pianot är ostämt.

M A R G U E R I T E

Vi bryr oss inte om att svara honom.

G A S T O N

Jag orkar inte höra den där historien.

S A I N T - G A U D E N S

Det är rätt, Gaston.

G A S T O N

Jag kan den utantill och den är lika gammalmodig som Prudences hattar, vad är det att berätta - att Saint-Gaudens sprang efter en gul droska och fick se Agenor stiga ur vid Amandas port. Hon bedrog Saint-Gaudens. Skulle det vara något nytt. Vem har inte blivit bedragen. Både av sina vänner och sina älskarinnor och det går precis på den här melodin. (Han spelar en bekant slagdänga.)

S A I N T - G A U D E N S

lika väl

Jag visste lika väl att Amanda bedrog mig med Agenor som jag vet att Olympe bedrar mig med Edmond.

M A R G U E R I T E

Bravo Saint-Gaudens. Saint-Gaudens är en hjälte. Vi är alla tokiga i Saint-Gaudens. De som är tokiga i Saint-Gaudens räcker upp handen. (Alla räcker upp händerna.) Vi är enhälliga. Leve Saint-Gaudens. Gaston spela, så att Saint-Gaudens får dansa.

G A S T O N

Jag kan bara en polka.

M A R G U E R I T E

Nå spela en polka då. Saint-Gaudens och Armand flyttar bordet. *nt*

P R U D E N C E

Men jag har ju inte slutat äta.

O L Y M P E

Hörde ni - Marguerite kallade honom Armand kort och gott.

G A S T O N

Men så dansa då - nu är jag strax vid det här stället där jag alltid kommer av mig.

O L Y M P E

Är det meningen att jag ska dansa med Saint-Gaudens?

M A R G U E R I T E

Nej det ska jag. Kom hit - lille Saint-Gaudens - kom hit.

O L Y M P E

Armand - bjud upp mig.

(Marguerite dansar några ögonblick, men stannar plötsligt.)

S A I N T - G A U D E N S

Vad är det?

M A R G U E R I T E

Ingenting. Jag blev litet andfådd.

A R M A N D

(går fram till henne) Är ni sjuk, madame?

M A R G U E R I T E

Nej, det är ingenting. Nu fortsätter vi.

(Gaston dunkar på pianot av alla krafter. Marguerite försöker på nytt men stannar.)

A R M A N D

Sluta, Gaston.

P R U D E N C E

Marguerite är sjuk.

M A R G U E R I T E

(andfådd) Får jag ett glas vatten. *(intresserat)*

P R U D E N C E

Vad är det med dig?

M A R G U E R I T E

Det gamla vanliga. Men det är ingenting, säger jag ju. Låt mig bara vara ett ögonblick. Jag är snart bra igen.

P R U D E N C E

Vi går ifrån henne. Hon vill helst vara ensam, när det där kommer på.

M A R G U E R I T E

Ja, gå ni. Jag kommer straxt.

P R U D E N C E

Kom. Här kan man då aldrig ha något roligt.

(Armand går sist ut - stannar ett ögonblick vid dörren och ser på Marguerite.)

M A R G U E R I T E

(Ensam. Hon kämpar efter luft. Går fram till spisen, lutar huvudet i händerna och stöder armbågarna mot spiselhyllan.)

Vad jag är blek.

A R M A N D

(kommer tillbaka) Hur känner ni er nu, madame?

M A R G U E R I T E

Är det ni, monsieur Armand. - Tack det känns bättre. Jag är förresten så van vid det.

A R M A N D

Men ni tar ju livet av er. Jag skulle vilja vara en vän till er, en släkting, för att kunna vaka över att ni vore litet mera rädd om er.

M A R G U E R I T E

Det skulle inte lyckas er. Kom. Vad är det.

A R M A N D

Jag kan inte se, att ni håller på på det här sättet.

M A R G U E R I T E

Det är mycket vänligt av er. Men titta på de andra. Inte är de

oroliga för mig.

A R M A N D

De andra älskar er inte som jag.

M A R G U E R I T E

Det var sant - jag hade glömt den där stora kärleken.

A R M A N D

Ni skrattar.

M A R G U E R I T E

Nej! Gud bevare mig. Jag hör det varje dag. Jag skrattar inte längre.

A R M A N D

Men kanske att den kärleken i alla fall vore värd ett löfte.

M A R G U E R I T E

Vilket då?

A R M A N D

ni villo
Att tänka på er hälsa.

M A R G U E R I T E

Det kan jag inte.

A R M A N D

Varför det.

M A R G U E R I T E

Då skulle jag dö, min vän. Det enda som håller mig uppe är

just det här febrila livet. Förresten, att sköta sin hälsa, det går an för kvinnor som har familj och vänner. Men vi - när vi inte kan tillfredsställa andras nöjeslystnad eller fåfänga, så är vi snart glömda och vi sitter där ensamma de långa dagarna och de långa kvällarna. Jag vet det jag. Jag var sängliggande i tre månader och efter tre veckor kom ingen människa och hälsade på mig.

A R M A N D

Jag vet att jag ingenting betyder för er, Marguerite, men om ni ville, skulle jag vårda er som en bror. Jag skulle inte vika från er sida och jag skulle få er frisk igen. Om ni se'n ville, kunde ni ju åter börja leva som förut. Men jag är säker på, att ni då skulle tycka bättre om ett lugnt och stilla liv.

M A R G U E R I T E

Ni tycks bli sentimental av vin.

A R M A N D

Har ni inget hjärta, Marguerite.

M A R G U E R I T E

Hjärta - det är det enda en kvinna som jag inte får ha, om hon ska kunna hålla sig flytande. Är det så allvarligt?

A R M A N D

Mycket allvarligt.

M A R G U E R I T E

Prudence narrades tydligen inte. Ni skulle alltså vårda mig?

A R M A N D

Ja.

M A R G U E R I T E

Ni skulle sitta hos mig hela dagarna?

A R M A N D

Om ni inte tröttnade på mig.

M A R G U E R I T E

Och hur vill ni förklara detta.

A R M A N D

Behövs det någon annan förklaring än den tillgivenhet jag känner för er.

M A R G U E R I T E

Sedan när?

A R M A N D

Sedan två år - sedan den dag, jag såg er åka förbi - vacker, stolt leende. Sedan dess har jag följt ert liv på avstånd.

M A R G U E R I T E

Varför har ni inte sagt mig detta förr än i dag.

A R M A N D

Jag kände er ju inte.

M A R G U E R I T E

Hade det varit någon konst att göra min bekantskap. När jag

låg sjuk och ni varje dag hörde efter hur det var med mig,
varför kom ni inte då?

A R M A N D

Vad rätt hade jag att tränga mig på er?

M A R G U E R I T E

En kvinna som jag brukar man inte visa någon hänsyn.

A R M A N D

En kvinna visar man alltid hänsyn ... Och för resten.

M A R G U E R I T E

För resten?

A R M A N D

Jag var rädd för det inflytande ni skulle kunna få på mitt liv.

M A R G U E R I T E

Ni är alltså förälskad i mig.

A R M A N D

(ser på henne och märker att hon skrattar) Om ni vill att jag
ska upprepa det, så gör jag det i varje fall inte i kväll.

M A R G U E R I T E

Säg det aldrig mer.

A R M A N D

Varför inte.

M A R G U E R I T E

Därför att en sådan bekännelse endast kan ha två följder - antingen tror jag inte på den och då blir ni ond på mig eller också tror jag på den och då får ni sannerligen ett trist sällskap - en nervös, sjuk, sorgsen kvinna - som förresten är ännu mer bedrövlig när hon är glad. En kvinna, som ger ut hundra tusen om året kan passa för en rik gammal knös - men blir besvärlig för en ung man som ni. Men nu slutar vi med de där barnsligheterna. Kom så går vi in till de andra.

A R M A N D

Gå ni, om ni vill - men låt mig slippa.

M A R G U E R I T E

Varför det?

A R M A N D

Därför att det plågar mig att se den där forcerade glädjen.

M A R G U E R I T E

Vill ni att jag skall ge er ett råd.

A R M A N D

Tack.

M A R G U E R I T E

Tag diligensen och res er väg, om det som ni har sagt mig är sant. Eller också låt oss vara goda vänner. Kom och hälsa på mig - vi ska prata och ha trevligt tillsammans - men gör er

inga överdrivna förväntningar - jag är en mycket betydelselös varelse. Ni har ett gott hjärta, ni vill bli älskad. Ni är alldeles för ung och alldeles för känslig för att leva i vår värld. Ni söka kärlek på annat håll, ni ska gifta er. Ni hör att jag vill er väl och att jag är uppriktig.

P R U D E N C E

(Öppnar dörren på glänt.) Vad tusan gör ni här.

M A R G U E R I T E

Vi talar förstånd. Lämna oss i fred ett litet slag. Vi kommer straxt.

P R U D E N C E

Prata på ni mina barn.

(Prudence går.)

M A R G U E R I T E

Det är alltså överenskommet. Ni älskar mig inte längre.

A R M A N D

Jag ska följa ert råd och resa.

M A R G U E R I T E

Det är det många som har sagt, och ändå inte har rest.

A R M A N D

Då har ni väl hållit dem kvar.

M A R G U E R I T E

Nej, sannerligen inte.

A R M A N D

Har ni aldrig älskat någon?

M A R G U E R I T E

Nej, Gud var lov!

A R M A N D

Vad ni gör mig lycklig.

M A R G U E R I T E

Ni är en underlig människa.

A R M A N D

Om jag sade r, Marguerite, att jag stått hela nätter nedanför edra för ter, att jag i ett halvt år har gömt en knapp, som föll ur er handske.....

M A R G U E R I T E

Så skulle jag inte tro er.

A R M A N D

Ni har rätt - jag är en däre, skratta åt mig, det är det bästa ni kan göra, Adjö!

M A R G U E R I T E

Armand!

A R M A N D

Ja.

M A R G U E R I T E

Jag vill inte att ni skall gå här ifrån på det sättet. - Finns

det verkligen en liten smula sanning i det ni har sagt?

A R M A N D

Kan ni fråga om det?

M A R G U E R I T E

Nå - räck mig då er hand Kom och hälsa på mig någon gång

- nej ofta, så få vi prata vidare.

A R M A N D

Det är för mycket - och ändå inte nog.

M A R G U E R I T E

Så sätt själv upp er räkning, säg vad ni fordrar, jag tycks ju stå i skuld till er.

A R M A N D

Säg inte så. - Men jag vill inte att ni skall skämta med allvarliga saker.

M A R G U E R I T E

Jag skämtar inte.

A R M A N D

Svara mig på en fråga?

M A R G U E R I T E

Nå.

A R M A N D

Vill ni bli älskad?

M A R G U E R I T E

Det beror på - av vem.

A R M A N D

Av mig.

M A R G U E R I T E

Och hur länge skulle den kärleken vara?

A R M A N D

Evigt.

M A R G U E R I T E

Vad skulle ni säga - om jag tog er på orden.

A R M A N D

(lidelsefullt) Jag skulle säga.....

M A R G U E R I T E

Detsamma som alla människor sagt förut. Men vad gör det! Efter-
som jag har kortare tid att leva än andra, måste jag ju leva
fortare. Men var lugn: hur evig er kärlek än är och hur kort
tid jag än har att leva, så kommer jag i alla fall att överle-
va den.

A R M A N D

Marguerite!

M A R G U E R I T E

Men i det här ögonblicket är ni ärlig. Ni tror på allt vad ni
säger - redan det kräver sin belöning. (Räcker honom en kamelia.)

Ni ska ge mig den tillbaka.

A R M A N D

När då?

M A R G U E R I T E

När den har vissnat.

A R M A N D

Hur lång tid tar det?

M A R G U E R I T E

Så lång tid en blomma behöver för att vissna - en kväll eller
en morgon.

A R M A N D

Marguerite - vad jag är lycklig.

M A R G U E R I T E

Säg mig en gång till att ni älskar mig.

A R M A N D

Jag älskar er.

M A R G U E R I T E

Gå nu.

A R M A N D

Jag går. (går utan att vända sig ifrån henne. Han kommer till-
baka, kysser än en gång hennes hand och går ut.)

ANDRA AKTEN.

(Marguerites toalettrum i Paris.)

(Marguerite sitter vid sitt toalettbord. Prudence kommer in.)

M a r g u e r i t e

God kväll, kära Prudence. Träffade du hertigen?

P R U D E N C E

Ja.

M A R G U E R I T E

Gav han dig något?

P R U D E N C E

^{*}
(lämnar fram en bunt sedlar) Här har du, Marguerite. Kan du låna mig tre eller fyra hundra francs?

M A R G U E R I T E

Javisst, tag du bara. ^xSade du till honom att jag tänker flytta till landet.

P R U D E N C E

Ja.

M A R G U E R I T E

Vad sade han om det?

P R U D E N C E

Att det säkert skulle göra dig gott. Blir det något av?

M A R G U E R I T E

Jag hoppas det. Jag har varit ute och sett på villan i dag.

P R U D E N C E

Vad kostar den i hyra?

M A R G U E R I T E

Fyratusen francs.

P R U D E N C E

Åh kors - det är kärlek det, min flicka.

M A R G U E R I T E

Jag är rädd för det. Men det kan också vara en nyck bara.

P R U D E N C E

Var han här i går?

M A R G U E R I T E

Behöver du fråga det.

P R U D E N C E

Och han kommer hit i kväll.

M A R G U E R I T E

Ja.

P R U D E N C E

Jag vet det. Han har suttit inne hos mig tre, fyra timmar.

M A R G U E R I T E

Talade han om mig?

P R U D E N C E

Vad vill du han annars skulle tala om.

M A R G U E R I T E

Vad sa' han?

P R U D E N C E

Att han älskade dig, för tusan.

M A R G U E R I T E

Har du känt honom länge, Prudence?

P R U D E N C E

Ja.

M A R G U E R I T E

Har du sett honom förälskad förr?

P R U D E N C E

Aldrig.

M A R G U E R I T E

På hedersord.

P R U D E N C E

Det är sant.

M A R G U E R I T E

Om du visste ett sånt gott hjärta han har. Du skulle höra honom tala om sin mor och sin syster.

P R U D E N C E

Det är skada att sådana människor inte har hundra tusen francs

om året.

M A R G U E R I T E

Tvärtom - de kan åtminstone vara säkra på att bli älskade för sin egen skull. (Tar Prudences hand och för till sitt bröst.)

Känn!

P R U D E N C E

Vad då?

M A R G U E R I T E

Så mitt hjärta slår.

P R U D E N C E

Är du sjuk?

M A R G U E R I T E

Klockan är tio - och då kommer han.

P R U D E N C E

Jaså - det har gått så långt. Jag försvinner. Men säg, Marguerite: Är det någon mening med det här?

M A R G U E R I T E

(till Nanine, som ordnar i rummet.) Gå och öppna, Nanine.

N A N I N E

Det har inte ringt.

M A R G U E R I T E

Jo, säger jag. (Nanine går.)

P R U D E N C E

Jag ska be för dig, mitt barn.

M A R G U E R I T E

Varför då?

P R U D E N C E

Därför att du är inne på en farlig väg.

M A R G U E R I T E

Kanske.

A R M A N D

(Kommer in, rusar fram till Marguerite.) Marguerite!

P R U D E N C E

Mig hälsar ni inte på en gång - det är den tack man får.

A R M A N D

Förlåt mig, kära Prudence. Ska ni redan gå?

P R U D E N C E

Det är på tiden. Adjö, mina barn. Jag har någon, som väntar på mig därhemma. (Hon går.)

M A R G U E R I T E

Var så god och sitt ner, monsieur.

A R M A N D

(sätter sig vid hennes fötter.) Nej här, madame.

M A R G U E R I T E

Älskar ni mig fortfarande lika mycket, monsieur?

A R M A N D

Nej.

M A R G U E R I T E

Inte?

A R M A N D

Jag älskar er tusen gånger mer, madame.

M A R G U E R I T E

Vad har du haft för dig i dag?

A R M A N D

Jag har varit hos Prudence och hos Gustave och Nichette - jag har varit överallt där jag har fått tala om dig. Och vad har du gjort?

M A R G U E R I T E

Jag har tänkt på dig.

A R M A N D

Är det sant?

M A R G U E R I T E

Det är sant - jag har gjort upp underbara planer.

A R M A N D

Berätta.

Armand
nej
Marguerite
jo.

M A R G U E R I T E

En annan gång.

A R M A N D

Varför inte nu?

M A R G U E R I T E

Du kanske inte älskar mig nog ännu. Men så mycket kan jag säga dig, att du är med i de planerna.

*Du jag är orolig på
att du kan realiseras
ska du förstå det.*

A R M A N D

Jag?

M A R G U E R I T E

Ja du, som jag älskar mer än jag borde.

A R M A N D

Säg dem.

M A R G U E R I T E

Varför?

A R M A N D

Därför att jag ber dig.

M A R G U E R I T E

(Efter en kort tvekan.) Inte kan jag ha några hemligheter för dig. Skulle du vara glad åt att tillbringa sommaren på landet tillsammans med mig.

A R M A N D

Och det frågar du?

M A R G U E R I T E

Om mina planer lyckas - är jag om fjorton dagar fri att göra
vad jag vill - jag är inte skyldig någon människa någonting
- och vi kan flytta till landet över sommaren.

A R M A N D

Men du vill inte säga mig, hur det skall gå till.

M A R G U E R I T E

Nej.

A R M A N D

Är det du ensam som har hittat på de där planerna?

M A R G U E R I T E

Vad menar du?

A R M A N D

Svara!

M A R G U E R I T E

Ja - det är jag ensam.

A R M A N D

Och du ensam - ska genomföra dem?

M A R G U E R I T E

(tvekar) Ja.

A R M A N D

(upp) Har du läst Manon Lescaut?

M A R G U E R I T E

Ja, boken ligger därinne.

A R M A N D

Skulle du kunna ha aktning för en man som Des Grieux?

M A R G U E R I T E

Varför frågar du det?

A R M A N D

Därför att Manon vid ett tillfälle fann på en utväg att skaffa pengar hon också. Hon lät monsieur de B. skänka henne dem och levde sedan upp dem tillsammans med des Grieux.

M A R G U E R I T E

Vad vill du säga med det?

A R M A N D

Om dina planer går i den genren, så tar jag inte emot ditt anbud.

M A R G U E R I T E

Nå då talar vi inte mer om den saken. (Paus.) Det är mycket vackert i kväll - inte sant.

A R M A N D

Jo, mycket vackert.

M A R G U E R I T E

Var det mycket folk i Champs-Élysées?

A R M A N D

Mycket.

M A R G U E R I T E

Det är snart månskite tror jag.

A R M A N D

Vad bryr jag mig om månen.

M A R G U E R I T E

Vad vill du att jag ska tala om? När jag säger, att jag älskar dig, och vill ge dig ett bevis på det, blir du stött. Nå då talar jag om månen.

A R M A N D

Jag är svartsjuk på din minsta tanke - och det, du nyss föreslog mig...

M A R G U E R I T E

Kommer vi tillbaka till det igen.

A R M A N D

Ja, Marguerite - det du föreslog gjorde mig tokig av glädje -
men den här hemlighetsfullheten

M A R G U E R I T E

Ska vi inte tala litet förnuft nu, Armand. Du älskar mig och du skulle vilja tillbringa någon tid med mig borta från detta

A
om jag skulle vilja.

avskyvärda Paris. Men för att kunna det, behövs det pengar, som vi inte har. Du är ju inte svartsjuk på hertigen - du vet varför han är fästad vid mig - nå låt mig då råda.

A R M A N D

Men, Marguerite.

M A R G U E R I T E

Jag älskar dig - är vi överens?

A R M A N D

Ja - men.

M A R G U E R I T E

(inställsamt) Är vi överens ...

A R M A N D

Inte än.

M A R G U E R I T E

Då kan du komma igen i morgon, så kan vi tala vidare om saken.

A R M A N D

Ska jag komma igen i morron? Du vill redan bli av med mig.

M A R G U E R I T E

Jag vill inte bli av med dig. Du kan få stanna en stund till.

A R M A N D

Bara en stund till? Du väntar någon?

M A R G U E R I T E

Börjar du nu igen.

A R M A N D

Marguerite - du bedrar mig.

M A R G U E R I T E

Hur länge är det vi har känt varandra?

A R M A N D

Fyra da'r.

M A R G U E R I T E

Vad skulle jag ha för anledning att låta dig komma hit, om jag inte höll av dig.

A R M A N D

Förlåt mig, Marguerite. Kan du förlåta mig.

M A R G U E R I T E

Om det ska fortsätta så här, hinner jag inte göra annat än förlåta.

A R M A N D

Det här är sista gången. Nu går jag.

M A R G U E R I T E

Som du vill. Kom i morgon vid tolvtiden, så äter vi frukost tillsammans.

A R M A N D

Adjö till i morgon då.

M A R G U E R I T E

Adjö, min vän.

A R M A N D

Klockan tolv.

M A R G U E R I T E

Ja, klockan tolv.

A R M A N D

Kan du svära på

M A R G U E R I T E

Vad då?

A R M A N D

Att du inte väntar någon?

M A R G U E R I T E

Jag svär att jag älskar dig och ingen annan i hela världen.

A R M A N D

Adjö, Marguerite.

M A R G U E R I T E

Adjö mitt barn. (Han tvekar ett ögonblick innan han går.)

Mitt stora barn.

M A R G U E R I T E

Vem skulle ha sagt mig detta för åtta da'r sedan. Vi anar all-
tid i förväg när någon kommer att bli kär i oss, men aldrig

när vi själva bli förälskade. Älskar jag honom verkligen, jag som aldrig förr älskat någon. Och om det också bara vore en nyck. Varför skulle jag avstå ifrån den? Jag känner mig i alla fall lyckligare än jag någonsin varit.

(Nanine kommer in tätt följd av greve de Giray.)

N A N I N E

Greve de Giray är här.

M A R G U E R I T E

(Utan att röra på sig.) God kväll.

G R E V E N

God kväll, min sköna. Hur kan det stå till.

M A R G U E R I T E

Utmärkt.

G R E V E N

(Går och sätter sig vid spisen.) Det är tusan så kallt ute.

Ni skrev och bad mig komma halv elva. Jag är punktlig som ni ser.

M A R G U E R I T E

Tack för att ni kom. Det är en sak, jag skulle vilja tala med er om.

G R E V E N

Har ni superat?

M A R G U E R I T E

Hur så?

G R E V E N

Om inte - kan vi gå ut och äta tillsammans och prata under tiden.

M A R G U E R I T E

Är ni hungrig?

G R E V E N

Alltid är man hungrig nog för att kunna supera. Jag fick så dålig middag på klubben.

M A R G U E R I T E

Har ni varit på klubben? Var där några bekanta?

G R E V E N

Saint-Gaudens - han hade just förlorat tjugofem louis och jämrade sig för tusen écus.

M A R G U E R I T E

Han var här för några da'r se'n tillsammans med Olympe.

G R E V E N

Var det några fler?

M A R G U E R I T E

Gaston Rieux. Honom känner ni.

G R E V E N

Ja.

M A R G U E R I T E

Och monsieur Armand Duval.

G R E V E N

Vem är det?

M A R G U E R I T E

Det är en god vän till Gaston. Och så Prudence. Det var inte fler. Vi hade riktigt muntert.

G R E V E N

Hade jag vetat om det, skulle jag också ha kommit. Apropos det - var det någon som gick härifrån nyss - straxt innan jag kom?

M A R G U E R I T E

Nej - ingen.

G R E V E N

Det var någon som sprang emot mig, just som jag steg ur vagnen, liksom för att se efter vem jag var - och så försvann han.

M A R G U E R I T E

Det var egendomligt. Var det något nytt på klubben.

G R E V E N

Prins Gakouki gifter sig.

M A R G U E R I T E

Med vem?

G R E V E N

Med lilla Adèle.

M A R G U E R I T E

Vad hon är dum.

G R E V E N

Det är väl snarare han som

M A R G U E R I T E

Visst inte, käre vän, om en världsman gifter sig med en flicka, som Adèle, så är det inte han som gör en dumhet - det är vanligen hon som gör en dålig affär. Prinsen är ruinerad - om han gifter sig med Adèle är det för de tolv-femton tusen livres i räntor, som ni litet var hjälpts åt att skaffa henne. Men nu ska vi tala om allvarliga saker, min käre vän.

G R E V E N

Allvarliga - - - jag skulle hellre vilja tala om glada.

M A R G U E R I T E

Vi får se om ni tar saken glatt.

G R E V E N

Jag är idel öra.

M A R G U E R I T E

Har ni gott om pengar på er?

G R E V E N

Jag - aldrig.

M A R G U E R I T E

Då får ni skriva ut ett litet papper.

G R E V E N

Det
Man behöver alltså pengar här i huset.

M A R G U E R I T E

Ja, tyvärr. Jag behöver femtontusen francs.

G R E V E N

Åh katten - de' var inte småsmulor det. Och varför just femtontusen francs?

M A R G U E R I T E

Det är ungefär vad jag har i skulder. .

G R E V E N

Har ni börjat betala edra fordringsägare.

M A R G U E R I T E

Det är de som sätter åt mig.

G R E V E N

Är det alldeles nödvändigt?

M A R G U E R I T E

Ja.

G R E V E N

Nå - då får jag väl skriva ut ett litet papper då.

(Han sätter sig vid bordet och skriver ut en check.)

N A N I N E

(kommer in) Här var nyss ett bud med ett angeläget brev till
madame.

M A R G U E R I T E

(Ögnar igenom brevet.) Tack.

N A N I N E

Ska det vara något svar?

M A R G U E R I T E

Nej. Säg att det inte är något svar.

(Nanine går.)

G R E V E N

Vad var det för ett brev?

M A R G U E R I T E

Det innehöll en god nyhet för er, min käre vän.

G R E V E N

Se där!

M A R G U E R I T E

Ni förtjänade femton tusen francs.

G R E V E N

Det var ett generöst brev.

M A R G U E R I T E

Jag behöver inte längre det jag bad er om.

G R E V E N

Edra fordringsägare skickar er sina räkningar kvitterade, kan jag förstå - det är mycket vänligt av dem.

M A R G U E R I T E

Nej, jag var förälskad, min vän.

G R E V E N

Ni ?

M A R G U E R I T E

Ja - jag.

G R E V E N

Gode Gud - i vem?

M A R G U E R I T E

En man som inte älskade mig - som det ofta är. En man utan förmögenhet, som det alltid är. Se här vad han skriver. (Ger honom brevet.)

G R E V E N

Aha - det är monsieur Duval. Han är mycket svartsjuk den där unge herrn. Nu förstår jag, vad ni skulle ha checken till. Det var ju en riktigt vacker tanke. (Lämnar henne brevet.)

M A R G U E R I T E

(Kastar brevet på bordet, ringer.) Ni föreslog att vi skulle gå ut och äta.

G R E V E N

Det föreslår jag fortfarande. Ni äter i varje fall inte för femtontusen francs. Alltid en vinst.

M A R G U E R I T E

Nå, då går vi och äter. Jag behöver komma ut litet.

G R E V E N

Det ser ut som det var allvarligt. Ni är så nervös, Marguerite.

M A R G U E R I T E

Det går över. (Till Nanine, som kommer in.) Ge mig en schal och en hatt.

N A N I N E

Vilken hatt vill madame ha?

M A R G U E R I T E

Vilken du vill och en tunn schal. (Till greven.) Ni får ta oss som vi är, min vän.

G R E V E N

Jag är van vid det.

N A N I N E

(Med en schal.) Blir inte den här för tunn.

M A R G U E R I T E

Nej då.

N A N I N E

Ska jag vänta på madame?

M A R G U E R I T E

Nej, gå du och lägg dig, jag kanske inte kommer förr än sent.

Kommer ni då? (De gå.)

N A N I N E

(Tar brevet läser det.) Jo, jo, monsieur Armand är rask i vändningarna. För fyra da'r sedan blev han utnämnd och i dag avgår han redan - alldeles som ministrarna. (Prudence kommer in.) Åh, madame Duvernoy.

P R U D E N C E

Har Marguerite gått ut?

N A N I N E

Ja, nyss.

P R U D E N C E

Vart skulle hon gå?

N A N I N E

Hon skulle ut och supera.

P R U D E N C E

Med greve de Giray?

N A N I N E

Ja.

P R U D E N C E

Fick hon inte ett brev nyss?

N A N I N E

Jo, från monsieur Armand.

P R U D E N C E

Vad sa' hon?

N A N I N E

Ingenting.

P R U D E N C E

När kommer hon tillbaka?

N A N I N E

Förmodligen sent. Jag trodde ni hade lagt er för länge sedan.

P R U D E N C E

Det hade jag också och somnat, men väcktes av ett hiskligt ringande - jag steg upp och öppnade.

B E T J Ä N T E N (kommer in)

Madame vill ha sin päls.

P R U D E N C E

Är madame där nere?

B E T J Ä N T E N

Ja, hon hade just stigit upp i vagnen.

P R U D E N C E

Be henne komma upp ett ögonblick - hälsa från mig.

B E T J Ä N T E N

Madame är inte ensam.

P R U D E N C E

Det bryr jag mig inte om.

(Betjanten går.)

A R M A N D (Utifrån)

Prudence!

P R U D E N C E

Ja se svartsjuka karlar, de är sig alltid lika - (öppnar
fönstret) Vad är det?

A R M A N D

Nå, Prudence!

P R U D E N C E

Ni får väl lugna er ett slag, för katten. Jag säger till
när ni kan komma.

M A R G U E R I T E

(Kommer in.) Vad vill du mig, kära Prudence?

P R U D E N C E

Armand är hos mig.

M A R G U E R I T E

Vad har jag med det att göra.

P R U D E N C E

Han vill tala med dig.

M A R G U E R I T E

Men jag vill inte tala med honom. Förresten kan jag inte. Det är någon som väntar på mig därnere. Säg honom det.

P R U D E N C E

Det aktar jag mig allt för. Då utmanar han honom.

M A R G U E R I T E

Men vad vill han.

P R U D E N C E

Vet jag det. Jag undrar om han vet det själv. Men han är som alla andra förälskade karlar.

N A N I N E

Vill madame inte ha sin päls?

M A R G U E R I T E

Jag vet inte.

P R U D E N C E

Nå hur ska det bli?

M A R G U E R I T E

Han kommer att göra mig olycklig.

P R U D E N C E

Då ska du inte bry dig om honom. Låt det då vara som det är.

M A R G U E R I T E

Är det din åsikt?

P R U D E N C E

Absolut!

M A R G U E R I T E

(Efter ett ögonblick.) Vad sade han?

P R U D E N C E

Jaså, du vill att han skall komma. Jag ska hämta hit honom.

Men greven då?

M A R G U E R I T E

Han får vänta.

P R U D E N C E

Kanske det vore lika bra att låta honom fara sin väg?

M A R G U E R I T E

Ja, kanske det. Nanine, gå ner till greve de Giray och säg honom att jag känner mig dålig och inte kan följa med honom ut. Bed honom ursäkta.

N A N I N E

Ja, madame.

P R U D E N C E

(vid fönstret) Armand! Kom! Det lät han inte säga sig två gånger.

M A R G U E R I T E

Du får lov att stanna medan han är här.

P R U D E N C E

Faller mig inte in. Snart är vi vid den poängen, då ni vill vara ensamma. Jag föredrar att inte bli utsparkad.

N A N I N E

Greven har farit, madame.

M A R G U E R I T E

Sade han ingenting?

N A N I N E

Nej.

A R M A N D

Marguerite! Äntligen!

P R U D E N C E

Jag går, mina barn. (går)

A R M A N D

(Kastar sig på knä vid Marguerites fötter.) Marguerite.

M A R G U E R I T E

Vad vill du?

A R M A N D

Att du skall förlåta mig.

M A R G U E R I T E

Du förtjänar det inte. Att du är svartsjuk och skriver ett irriterat brev till mig kan jag förlåta, men inte att du är

ironisk och grym. Du har gjort mig mycket ont.

A R M A N D

Än du, Marguerite, vad har du gjort mig?

M A R G U E R I T E

Har jag sårat dig, så var det ofrivilligt.

A R M A N D

När jag såg greven komma och förstod att det var för hans skull, du skickade bort mig blev jag som tokig, jag tappade all besinning och skrev det där brevet. Och när jag inte fick något svar, förstod jag att jag inte kunde leva utan dig. Det blev som en stor tomhet omkring mig. Glöm inte, Marguerite, att om jag också bara har känt dig i fyra dagar, så har jag i alla fall älskat dig i två år.

M A R G U E R I T E

Nå - du har ju fattat ett mycket klokt beslut.

A R M A N D

Vilket då?

M A R G U E R I T E

Att resa härifrån. Det var ju det du skrev till mig.

A R M A N D

Jag kan inte.

M A R G U E R I T E

Du måste.

A R M A N D

Måste?

M A R G U E R I T E

Ja, inte bara för din skull - utan också för min. Jag riskerar hela min existens - det vore vansinne att fortsätta på det här sättet.

A R M A N D

Håller du inte alls av mig, Marguerite?

M A R G U E R I T E

Jag höll av dig.

A R M A N D

Och nu?

M A R G U E R I T E

Jag har tänkt över saken och det jag hade hoppats på är omöjligt.

A R M A N D

Om du hade älskat mig, skulle du inte ha tagit emot greven i kväll.

M A R G U E R I T E

Det är just där det ligger. Vi fattade tycke för varandra, vi trivdes ihop. Vi kunde ha upplevt några glada och lyckliga stunder tillsammans. Du skulle ha tagit emot allt det som var gott och vackert hos mig och låtit det andra vara.

A R M A N D

Det var inte så du talade för en stund sedan, då du förespeglade mig att få tillbringa sommaren ensam med dig långt borta från Paris och alla människor. När den förhoppningen gick i spillror, det var då jag blev så förtvivlad.

M A R G U E R I T E

Det är sant. Jag tänkte: Det ska göra mig gott att få tillbringa några härliga sommarmånader tillsammans med honom ute på landet i lugn och stillhet. När vi kom tillbaka till Paris skulle vi ha byggt upp en vänskap på resterna av vår kärlek, en vänskap som skulle varit någonting alldeles nytt för mig. För hur många som än ha bedyrat mig sin kärlek - ingen har ännu bedyrat mig sin vänskap. Du har inte velat ha det så. Ditt hjärta är en grand seigneur, som inte vill ta emot någonting av den älskade. Vi talar inte mer om saken. Du har kommit här hos mig några da'r, vi ha superat tillsammans, - skicka mig ett smycke - och så är vi kvitt.

A R M A N D

Marguerite - du är galen. Jag älskar dig. Det betyder inte en känsla som varar tre-fyra månader. Det är varje tanke i mitt huvud, varje steg jag tar, hela mitt liv.

M A R G U E R I T E

Det var nog rätt som du skrev, det är bättre att vi inte råkas mer.

A R M A N D

Naturligtvis - eftersom du inte älskar mig.

M A R G U E R I T E

Eftersom - du vet inte vad du säger.

A R M A N D

Varför annars.

M A R G U E R I T E

Varför! Du vill veta det. - Ser du min vän. Det finns ögonblick då jag drömmer den drömmen till slut. Drömmen om ett nytt liv. I vår värld är det bara våra hjärnor, våra sinnen, vår fåfänga som lever - men våra hjärtan håller på att kvävas. Folk tror att vi är lyckliga och avundas oss. Vi ha älskare, som ruinerar sig - inte för vår skull - utan för att tillfredsställa sin egen fåfänga. Vi ha vänner som Prudence, krypande och tillmötesgående men inte ett ögonblick oegoistiska. Vad bryr de sig om oss, bara de få synas i våra teaterloger eller våra ekipage. Allt omkring oss är falskt och oäkta. Det har funnits ögonblick, då jag drömt om att träffa en man nog upphöjd att inte begära räkenskap av mig, att älska mig sådan jag är. Jag trodde mig ha funnit en sådan man i hertigen, men ålderdomen varken skyddar eller tillfredsställer och jag längtade efter något annat. Då träffade jag dig. Du var ung, passionerad men ändå finkänslig. Din omtanke om min hälsa, dina hemlighetsfulla besök under min sjukdom,

din ömhet, din uppriktighet, allt detta kom mig att hoppas, att jag nu hade funnit det jag längtat efter i min förtvivlade ensamhet. Några ögonblick var jag vansinnig nog att bygga upp en hel framtid på din kärlek. Jag drömde om skogar och sjöar, om svalka och renhet. - Det var väl minnen, som stod upp från barndomen - en barndom ha vi ju alla haft vad det se'n har blivit av oss. Men det var en dröm om det omöjliga - det förstår jag.

A R M A N D

Och du tror att jag skulle lämna dig nu efter allt vad du har sagt. Skulle vi gömma oss undan för lyckan när den kommer till oss. Nej, Marguerite, den dröm ska bli verklighet. Låt oss inte tala mera om det. Vi är unga, vi älska varandra - är det inte nog.

M A R G U E R I T E

Tänk på vad du lovar, Armand. Kom ihåg att en häftig sinneströrelse kan döda mig. Tänk på vem jag är och vad jag är.

A R M A N D

Du är en ängel och jag älskar dig.

N A N I N E

(Knacker utanför) Madame!

M A R G U E R I T E

Ja. Vad är det?

N A N I N E

Ett brev.

M A R G U E R I T E

(skrattande) Det här är riktigt en brevens natt. Från vem
är det?

N A N I N E

Från greven.

M A R G U E R I T E

Skulle det vara svar?

N A N I N E

Ja, madame.

M A R G U E R I T E

(lutande sig mot Armand.) Säg honom att det inte är något
svar.

TREDJE AKTEN.

(Auteuil. En salong i en lantlig villa. Spegelkakelugn i fonden. Dörr på ömse sidor om kakelugnen. Utsikt över trädgården.)

P R U D E N C E

(kommer in) Var är Marguerite?

N A N I N E

(Håller på att duka av.) Madame är nere i trädgården tillsammans med mademoiselle Nichette och monsieur Gustave. De har nyss ätit frukost.

P R U D E N C E

Då går jag ut till dem. (Nanine går ut.)

A R M A N D

(kommer in just som Prudence tänker gå.) Prudence, jag skulle vilja tala litet med er. Vill ni inte sätta er. Jag skulle vilja ha klarhet i en del saker som förefaller mig besynnerliga. För ungefär fjorton da'r sedan, for ni in till sta'n i Marguerites ekipage.

P R U D E N C E

Det stämmer.

A R M A N D

Se'n dess har vi inte sett till varken vagnen eller hästarna. För åtta da'r sedan, när ni skulle härifrån, var ni rädd att

det skulle bli kyligt och fick låna en kachmireschal av Marguerite. Ni har aldrig lämnat tillbaka den. Och i går bad hon er ta med några armband och andra juveler - för att lagas, sade hon. Var finns allt detta.

P R U D E N C E

Ni fordrar att få veta hela sanningen?

A R M A N D

Naturligtvis.

P R U D E N C E

Hästarna är återlämnade till den som har sålt dem - han tog dem för halva summan.

A R M A N D

Schalen?

P R U D E N C E

Såld.

A R M A N D

Och juvelerna?

P R U D E N C E

Har jag pantsatt i dag på morgonen.

A R M A N D

Varför har ni inte sagt något till mig?

P R U D E N C E

Marguerite förbjöd mig det.

A R M A N D

Och vad använder Marguerite pengarna till?

P R U D E N C E

Till ert uppehålle här. Ni tror kanske att det inte kostar någonting att leva, bara man älskar varandra och inte bor i Paris. Kära barn, ett idylliskt och romantiskt liv på landet kräver kontanter det också. Jag har varit på ett litet besök hos hertigen för att om möjligt slippa det här säljandet och pantsättandet, men han vill inte ge Marguerite någonting om hon inte lämnar er - och det tycks hon inte ha någon lust till.

A R M A N D

Prudence, vad jag är lycklig.

P R U D E N C E

Ni är lycklig, ja. Men inte vet jag, hur det här ska sluta. För att betala sina skulder vill hon göra sig av med allt vad hon äger och har. Hennes advokat har satt upp en förteckning på allt säljbart. Jag har den här i min ficka.

A R M A N D

Hur mycket pengar behöver hon?

P R U D E N C E

Minst femtitusen.

A R M A N D

Försök få fordringsägarna att vänta - om fjorton da'r ska jag

betala allt.

P R U D E N C E

Tänker ni låna?

A R M A N D

Ja.

P R U D E N C E

Jo, det blir snyggt. Ni stöter er med er far och fördärvar hela er framtid.

A R M A N D

Jag anade sammanhanget. Och jag har skrivit till min advokat för att få mitt modernearv överfört som gåva till Marguerite. Allt är klart och jag skall resa in till Paris för att under-
teckna handlingarna. Men säg ingenting till Marguerite. Tyst där kommer hon.

(Marguerite kommer in.)

A R M A N D

Jag håller just på att gräla på Prudence.

M A R G U E R I T E

Varför det?

A R M A N D

Jag bad henne titta in i min våning och se efter om det fanns några brev - jag har ju inte varit i Paris på fjorton da'r. - Men naturligtvis glömde hon det. Jag har inte hört av min far

på en månad. Jag kilar in till sta'n ett litet slag. Du har det ju bra här i sällskap med Nichette och Gustave.

M A R G U E R I T E

Javisst. Men kom tillbaka så fort du kan.

A R M A N D

Jag är snart tillbaka.

M A R G U E R I T E

(Följer honom till dörren. Sedan till Prudence.) Är allting klart?

P R U D E N C E

Ja. Här är papperen. Advokaten kommer hit senare på dagen för att ytterligare tala med dig. Men nu vill jag ha frukost, jag håller på att svälta ihjäl.

M A R G U E R I T E

Gå in i salen. Frukosten står kvar på bordet ännu.

(Nichette och Gustave kommer.)

N I C H E T T E

Här är underbart.

M A R G U E R I T E

Ja, är det inte. Så här ha vi haft det nu i tre veckor.

N I C H E T T E

Jag förstår att du är lycklig.

M A R G U E R I T E

Om jag är!

N I C H E T T E

Det är ju det jag har sagt, Marguerite. Den verkliga lyckan
det är att ha det lugnt inom sig och omkring sig. Gustave
och jag har så många gånger sagt: När ska Marguerite på all-
var fästa sig vid någon och börja föra ett lugnare liv.

M A R G U E R I T E

Och nu är det så: jag älskar och jag är lycklig. Jag har nog
ibland varit avundsjuk på er.

G U S T A V E

Det har du haft anledning till.

N I C H E T T E

Och vad det blir billigt att leva som vi gör. Du är bort-
skämd och du tror att du lever enkelt här. Vad skulle du då
säga om du fick se våra två små rum, sex trappor upp på rue
Blanche?

G U S T A V E

Vi lever som i en roman av Goethe med musik av Schubert. x

N I C H E T T E

Jaja - du skämtar nu, därför att Marguerite hör på. Men när
vi är ensamma skämtar du inte. Du är from som ett lamm och
öm som en turturduva. Du kan tänka dig, han ville att vi skulle

flytta? Han tyckte inte det var fint nog åt oss.

G U S T A V E

Jag tyckte bara att det var för många trappor.

N I C H E T T E

Det är bara att låta bli att gå ut så glömmer du hur högt vi bor.

M A R G U E R I T E

Ni är verkligen söta, ni två.

N I C H E T T E

Han säger, att han har sex tusen i årlig inkomst och därför vill han, att jag ska sluta upp att arbeta. En vacker dag köper han mig nog ett ekipage.

G U S T A V E

Det kan nog hända det.

N I C H E T T E

Först och främst måste din onkel ta dig till nåder igen och återinsätta dig som sin arvinge.

G U S T A V E

Han börjar i alla fall räkna med din existens när vi talar om saker och ting nu för tiden.

M A R G U E R I T E

Känner han dig inte, Nichette? Om han kände dig skulle han bli tokig i dig.

N I C H E T T E

Nej då - Gustaves herr onkel har aldrig velat se mig. Han hör till den sortens onklar som anser att små flickor som jag, bara är till för att ruinera unga män. Han vill att Gustave ska gifta sig med en världsdam, Liksom om jag inte vore världsdam.

G U S T A V E

Han kommer nog att ändra sig - han är redan på god väg nu sedan jag tagit min examen.

N I C H E T T E

Ja - det har jag glömt att tala om: Gustave har etablerat sig som advokat.

M A R G U E R I T E

Du ska få sköta min nästa process.

N I C H E T T E

Jag var och hörde på hans första försvarstal.

M A R G U E R I T E

Vann han?

G U S T A V E

Jag förlorade. Min klient fick tio års straffarbete.

N I C H E T T E

Lyckligtvis.

M A R G U E R I T E

Varför lyckligtvis.

N I C H E T T E

Det var ju en skurk. Det är ett lustigt yrke. En advokat blir berömd om han kan säga: Den här karlen har mördat sin far, sin mor och sina barn. Men jag har fått honom frikänd och återskänker samhället denna prydnad, som det har måst undvåra någon tid.

M A R G U E R I T E

Nå, när han nu är välbeställd advokat, så blir det väl snart bröllop?

G U S T A V E

Om jag alls bryr mig om att gifta mig, ja.

N I C H E T T E

Haha - om ni alls bryr er om att gifta er, min herre. Jag inbillar mig att ni kommer att gifta er ganska snart och med mig. Aldrig kan ni få någon som älskar er mer än jag.

M A R G U E R I T E

Vad du är lycklig, Nichette.

N I C H E T T E

Du kommer väl snart att gifta dig, du också.

M A R G U E R I T E

Vem skulle jag gifta mig med?

N I C H E T T E

Armand.

M A R G U E R I T E

Armand. Hans kärlek har jag rättighet att ta emot, inte hans namn. Ser du, mitt barn, det finns saker som en kvinna aldrig kan plåna ut ur sitt liv. Jag vill inte att han en dag skulle komma att förebrå mig dem. Om jag ville skulle Armand gifta sig med mig i morgon dag. Men jag håller allt för mycket av honom för att vilja ta emot det offret av honom. Gör jag inte rätt, Gustave?

G U S T A V E

Det är i varje fall mycket klokt.

N I C H E T T E

Gustave pratar. Om han vore i Armands ställe skulle han gifta sig med dig när som helst.

G U S T A V E

Kanske. Förresten det en kvinna ger sin första älskare betyder ingenting - det hon ger sin första kärlek - allt.

N I C H E T T E

Det kan ju hända att dessa båda är en och samma person. Man har sett exempel på det.

G U S T A V E

Och på ganska nära håll.

N I C H E T T E

(Till Marguerite.) Och förresten om du bara är lycklig, vad betyder sen resten.

M A R G U E R I T E

Jag är lycklig. Vem skulle ha sagt mig att jag en dag skulle komma att så helt gå upp i kärleken till en man, att jag dagar i ända bara satt vid hans sida, lyssnade till honom, såg på honom. Ibland glömmer jag vem jag har varit. Det är som två olika människor och den jag nu är kan knappast minnas vem jag var förr. Om kvällarna brukar vi ro ut på sjön och när jag sitter där i min vita klänning och vi bara låter strömmen driva oss fram i tystnaden och stillheten under alarna kan ingen, inte ens jag själv ana att denna vita skugga är Marguerite Gautier. Förresten ni båda vet ju vad det är att älska: timmarna går utan att man märker det blir till dagar och veckor, och snart är månaden slut. Ja, jag är mycket lycklig - men det är inte nog. Vet ni

N I C H E T T E

Vad då Marguerite?

M A R G U E R I T E

Du sade nyss, att mitt levnadssätt var så olikt ditt. Snart ska du inte kunna säga det.

N I C H E T T E

Hur då?

M A R G U E R I T E

Armand vet ännu ingenting. Jag tänker sälja allt vad jag äger och har i Paris. Jag ska betala mina skulder och så flyttar vi in i en liten våning som er; vi ska glömma och glömmas. Om sommaren flyttar vi ut på landet, men till en mycket enklare villa än den här. Om någon kommer och frågar mig vad lycka är, kan jag svara dem när som helst.

N A N I N E

Här är en herre, som önskar tala med madame.

M A R G U E R I T E

Det är säkert min advokat. Gå ut i trädgården så länge ni båda, jag kommer snart efter. *Hit*

D U V A L

(I dörren.) Mademoiselle Marguerite Gautier?

M A R G U E R I T E

Det är jag. Med vem har jag det nöjet - - - ?

D U V A L

Monsieur Duval.

M A R G U E R I T E

Monsieur Duval.

D U V A L

Ja - Armands far.

M A R G U E R I T E

(Förvirrad.) Armand är inte hemma.

D U V A L

Jag vet det. Det är med er jag önskar tala. Min son är på
väg att ruinera sig för er skull.

M A R G U E R I T E

Jag tar inte emot någonting av Armand.

D U V A L

Er lyx och ert slöseri är allmänt kända - det skulle alltså
betyda att min son förnedrar sig att tillsammans med er för-
slösa vad ni får av andra.

M A R G U E R I T E

Förlåt, monsieur Duval, jag är kvinna och jag är i mitt hem.
Jag trodde att det gav mig rätt att vänta ett annat uppträ-
dande av en man som besöker mig för första gången. Ni tycks
ha en annan uppfattning och därför - - - -

D U V A L

Därför ?

M A R G U E R I T E

Därför ber jag att få dra mig tillbaka, mindre för min egen
än för er skull.

D U V A L

Ert sätt att spela förolämpad är mycket avväpnande, madame.

Jag har ju också hört sägas, att ni är en mycket farlig kvinna.

M A R G U E R I T E

Ja - farlig för mig själv - inte för någon annan.

D U V A L

Farlig eller inte, det är ett faktum att Armand ruinerar sig för er skull.

M A R G U E R I T E

Jag upprepar det - med all aktning för Armands far - ni miss-
tar er.

D U V A L

Vad betyder då det här brevet från min jurist, där han medde-
lar mig att Armand vill anslå ett betydande underhåll åt er.

M A R G U E R I T E

Jag försäkrar er, att om Armand gjort detta så har det va-
rit mig ovetande. Han förstod att jag inte skulle ha tagit
emot hans erbjudande.

D U V A L

Jag föreställer mig att ni inte alltid avslagit ett sådant
anbud.

M A R G U E R I T E

Det är sant - men då älskade jag inte.

D U V A L

Men nu - - - -

M A R G U E R I T E

Nu älskar jag med all den ömhet - den - renhet som finns djupast inne i varje kvinnas hjärta.

D U V A L

Ska vi inte låta de stora fraserna vara.

M A R G U E R I T E

Ni tycker förmodligen att det inte är någonting att sätta tro till - men jag svär vid det dyrbaraste i världen, min kärlek till Armand, att jag inte hade en aning om hans gåva.

D U V A L

Men något måste ni ju leva på.

M A R G U E R I T E

Ni tvingar mig att tala om det, som jag helst skulle velat förtiga - men jag vill inte att Armands far ska tro sämre om mig än jag är. För att min kärlek till Armand inte ett ögonblick skulle likna det som förut fått kallas kärlek, har jag sedan vi träffades levat på det, som försäljningen av mina juveler, mina schalar, min lyx överhuvudtaget inbringat mig. När min kammarjungfru anmälde er trodde jag det var min jurist, som skulle sköta om realiserandet av mina möbler, mina draperier, mina tavlor. Om ni inte tror mig - var så god och läs.

D U V A L

Skulle jag verkligen ha misstagit mig.

M A R G U E R I T E

Ja, ni har misstagit er. Jag har begått dårskaper, jag har fört ett vanvettigt liv, men jag skulle vilja ge min sista blodsdroppe för att kunna utplåna det. Det är Armand som har förändrat mig. Han älskar mig. Ni måste ha överseende med mig, ni måste vara lika god mot mig, som han - säg ingenting till honom, som skulle komma honom att älska mig mindre. Jag ber er. Jag högaktar och vördar er därför att ni är Armands far.

D U V A L

Madame - jag ber er förlåta mitt uppträdande nyss. Jag kände er ju inte. Jag underskattade er. Jag var irriterad av min sons tystnad och otacksamhet, som jag gav er skulden för. Jag ber er om ursäkt.

M A R G U E R I T E

Jag tackar er, monsieur.

D U V A L

Det är också till det bästa hos er jag vädjar - när jag nu ber er ge Armand det största bevis på kärlek, ni kan skänka honom.

M A R G U E R I T E

Säg inte mer - ni tänker be mig om någonting fruktansvärt, så mycket mer fruktansvärt, som jag redan förstått att det måste komma - jag var alltför lycklig.

D U V A L

Ni måste försöka vara lugn. Låt oss talas vid som två män-

niskor som förstår och högaktar varandra. Vi håller båda av honom fast på olika sätt - och vi vill båda - inte sant - tävla om att ge honom bevis på vår kärlek.

M A R G U E R I T E

Ja.

D U V A L

Som far vädjar jag nu till er godhet - ni tycks vara mera högsint än de flesta kvinnor - och som far tigger jag om mina båda barns lycka.

M A R G U E R I T E

Båda.

D U V A L

Ja, Marguerite. Jag har också en dotter. Ung, vacker och oskyldig som en ängel. Hon älskar en ung man, och har byggt hela sitt livs lycka på denna kärlek. Jag har skrivit till Armand om det - men han har väl inte ens läst mina brev. Om ni också genom er kärlek i hans ögon och i mina har försonat ert förflutna, så vet ni ju själv att världen inte dömer på det sättet. Den unge mannen tillhör en mycket aktningvärd familj. Deras dörrar skulle vara obevekligt stängda för er. Folk i vår miljö är noga med sitt umgänge - inte minst i landsorten, och man är ännu mera noga med sina släktförbindelser. De sätter som villkor för min dotters giftermål, att Armand bryter förbindelsen med er - ingen vet vart den kan leda, menar de.

Nu ber jag er, Marguerite, låt inte min dotter oförskyllt lida för er skull - hon har ju aldrig gjort er något ont. Skänk mig min dotters lycka.

M A R G U E R I T E

Hur skulle jag kunna stå emot, när ni talar till mig i den tonen. Jag förstår att ni har rätt att fordra detta av mig. Jag ska resa från Paris - jag ska skiljas från Armand för en tid. Det blir inte lätt - men jag ska tvinga mig till det för att ni inte ska ha något att förebrå mig. Tanken på att vi åter ska råkas får hjälpa mig att bära saknaden. Ni måste låta honom skriva till mig någon gång.

D U V A L

Jag tackar er, Marguerite, men det är inte det jag ber er om.

M A R G U E R I T E

Inte det? Vad kan ni då ha att be mig om?

D U V A L

Låt oss se klart på vad det här gäller. Det räcker inte med en tillfällig skilsmässa.

M A R G U E R I T E

Ni vill att jag ska lämna Armand för alltid!

D U V A L

Ja.

M A R G U E R I T E

Aldrig. Ni vet inte hur vi håller av varandra. Jag har ingen

i världen mer än honom. Mitt liv är ouplösligt förenat med hans. Ni vet inte att jag lider av en obotlig sjukdom och att jag bara har några år kvar att leva. Att lämna Armand vore detsamma som att begå självmord.

D U V A L

Så, så, låt oss nu inte överdriva. Ni är ung ännu - er sjukdom är sannolikt bara tröttheten efter ett oroligt liv. Ni kommer att uppnå den ålder, då man är glad att få dö. Jag begär ett stort offer av er, det vet jag. - Ni älskar Armand, jag tror det. Men ni har endast känt varandra i några månader. Er kärlek är inte prövad. Är det inte då orimligt att den ska kasta om hela hans liv. Och förresten: Är ni säkra på er själv. Har ni inte tagit miste förut i sådana saker. Tänk om ni plötsligt skulle upptäcka att ni älskar en annan.

M A R G U E R I T E

Aldrig har jag älskat som nu - och kommer heller aldrig att göra det.

D U V A L

Det är möjligt. Men om ni är så säkra på edra känslor - hur är det med honom? Vid hans ålder är det inte lätt att välja för all framtid. Mänskohjärtat är ett föränderligt ting. Kanske ni bedrar er båda två. Låt oss se verkligheten sådan den är. Hör ni på mig?

M A R G U E R I T E

Om jag hör på er!

D U V A L

Ni vill offra allt för min son - men om han tar emot det offret, vad kan han ha att ge er i gengäld. Han tar era bästa år - men när övermättnaden kommer - och den kommer - hur blir det då? Antingen gör han som de flesta män skulle göra, kastar ert förflutna i ansiktet på er, och går ifrån er. Eller också är han en hederlig karl och gifter sig med er eller åtminstone behåller er hos sig. Det går utmärkt till en tid - men hur ställer det sig när han blir äldre. Ett sådant äktenskap eller en sådan förbindelse skulle fördärva hela hans framtid. Vilken karriär skulle han egentligen kunna tänka sig. Ni skulle inte kunna bygga ett liv på sympati och gemensamma intressen utan på en tillfällig lidelse, ett sinnesrus. Det hela är endast en nyck från er sida, en fantasi från hans, vad har ni att hålla er till när de första rynkorna i ert ansikte skvallrar om att ungdomen är förbi.

M A R G U E R I T E

Är detta verkligheten?

D U V A L

Ni kommer då att känna er dubbelt gammal, dubbelt ensam, dubbelt olycklig. Edra och min sons vägar kan inte gå jämsides. Slumpen lät dem korsa varandra för ett ögonblick, men förnuftet skiljer dem obönhörligt åt. Ni har varit lycklig

några månader, försök inte att hålla kvar den lyckan för alltid. Göm minnet av den i ert hjärta, det ska göra er stark. En dag kommer ni att vara stolt över vad ni gjort och ni får igen er självaktning. Det är en man med livserfarenhet, som säger er detta. Det är en far som bönfaller er. Marguerite, var modig - visa att ni håller av min son.

M A R G U E R I T E

En fallen kvinna kan alltså inte resa sig. Gud kanske förlåter henne, men världen aldrig. Skulle jag våga tränga mig in i en aktningsvärd familj, vilken man skulle ta mig till sin hustru. Jag älskar - än sen! Vilka bevis på min tillgivenhet skulle jag kunna ge, som komme en man att lita på mig. Kärlek - trohet - vad är det för nya ord. Hur kan jag fordra att någon ska tro dem. Ni har rätt, monsieur Duval, i allt vad ni har sagt. Jag har sagt mig det själv många gånger, men jag har i alla fall lyckats tysta ner den rösten. När ni nu säger det, låter det ofrånkomligt. Ni talar om er dotters lycka. Ja, monsieur Duval, en dag ska ni säga henne, att det någonstans i världen fanns en kvinna, som bara hade en längtan i livet, en tanke, en dröm. Hon offrade dem för en flickas skull, som hon inte ens kände. Hon tog sitt hjärta i sina händer och slet sönder det. Och hon dog av det. För ~~xxx~~ jag kommer att dö, jag känner det.

D U V A L

(Rörd mot sin vilja.) Stackars Marguerite.

M A R G U E R I T E

Ni tycker synd om mig - och jag tror, ni gråter. Tack. De tårarna ska göra mig så stark, som ni vill ha mig. Ni vill att jag ska lämna er son för hans heders och hans framtids skull. Vad ska jag göra? Säg mig det och jag ska lyda er.

D U V A L

Ni ska säga, att ni inte älskar honom längre.

M A R G U E R I T E

(Ler sorgset.) Han skulle inte tro mig.

D U V A L

Då måste ni resa bort.

M A R G U E R I T E

Han följer efter.

D U V A L

Då - ja då.

M A R G U E R I T E

Tror ni att jag älskar Armand?

D U V A L

Ja, Marguerite.

M A R G U E R I T E

Tror ni att jag i kärleken till honom ser den enda glädjen, den enda försoningen i livet.

D U V A L

Jag tror det.

M A R G U E R I T E

Ge mig då en kyss - som om jag vore er dotter - en sådan kyss som jag aldrig förr har fått, och jag svär er, att den kyssen ska ge mig styrka att övervinna min kärlek. Inom åtta da'r har ni honom tillbaka, olycklig kanske till en tid, men botad för alltid. Jag lovar er också att han aldrig ska få veta vad som försiggått mellan oss.

D U V A L

(kysser henne.) Jag beundrar er, Marguerite, men jag fruktar...

M A R G U E R I T E

Ni har ingenting att frukta - han kommer att hata mig. Men en sak vill jag be er om.

D U V A L

Ja, Marguerite

M A R G U E R I T E

Armand kommer nu att drabbas av den största sorgen hittills, i sitt liv kanske också för all framtid. Han måste ha någon i sin närhet som håller av honom. Vill ni stanna här tills jag rest, och vara till hands, när han behöver er. Men han kan vara här vilket ögonblick som helst. Ni måste gömma er i trädgården. Allt skulle vara förstört om han fick se oss

tillsammans.

D U V A L

Vad tänker ni göra?

M A R G U E R I T E

Om jag talade om det för er, skulle det vara er plikt att hindra mig.

D U V A L

Men vad kan jag göra för att löna er

M A R G U E R I T E

När jag är död - ska ni säga Armand, att jag höll mycket av honom - och gav er bevis på det. Nu måste ni gå - vi träffas aldrig mer.

M A R G U E R I T E

Vad skall jag säga honom. (Hon sätter sig vid skrivbordet, skriver några rader, stiger upp och går runt i rummet.) Är det en fruktansvärd dröm eller håller jag på att bli vansinnig. (Hon sätter sig åter ned vid skrivbordet.) Hur ska jag kunna - inte kan han tro detta, som jag har skrivit. (Ringer)

N A N I N E

Madame ringde.

M A R G U E R I T E

Jag måste resa in till staden. Tag fram min reskappa och en

hatt. Har ni den lilla resväskan till hands?

N A N I N E

Ja, madame. (går)

M A R G U E R I T E

Nej, man har inte rätt att fordra av en människa mer än hon kan bära.

A R M A N D

(Kommer in.) Vad gör du här, Marguerite.

M A R G U E R I T E

Armand - ingenting, min vän.

A R M A N D

Du satt och skrev.

M A R G U E R I T E

Ja - nej - jag.

A R M A N D

Varför är du så förvirrad. Vem skrev du till? Ge mig brevet.

M A R G U E R I T E

Brevet var till dig, Armand. Du ska få det en annan gång.
Bed mig inte om det nu.

A R M A N D

Jag trodde det var slut med alla hemligheter. Det tycks inte så.

M A R G U E R I T E

Inte på misstankarna heller, Armand.

A R M A N D

Förlåt mig, Marguerite - jag har just nu så mycket att tänka på.

M A R G U E R I T E

Vad då ?

A R M A N D

Min far har kommit till staden.

M A R G U E R I T E

Har du träffat honom?

A R M A N D

Nej, men där hemma låg ett skarpt brev. Han har fått veta, att jag bor här tillsammans med dig. Han kommer hit ut, det blir naturligtvis uppträden. Men bara han får träffa dig, kommer han att älska dig. Det får förresten bli som det vill. Jag är visserligen beroende av honom än så länge, men

M A R G U E R I T E

Men du får inte stöta dig med din far. Kommer han hit sade du. Jag ska göra allt för att han inte ska vara ond på dig.

A R M A N D

Din röst är så underlig, Marguerite. Vad är det som har hänt, medan jag har varit borta. Det där brevet

M A R G U E R I T E

Du ska inte be mig om det. Du vet att det finns saker, som man har lättare att skriva än att säga och som man inte vill att någon läser i ens närvaro. Det som står där är bara ett bevis på hur mycket jag älskar dig. Nu ska du inte fråga mer.

A R M A N D

Nej, Marguerite, det ska jag inte, för jag vet det redan. Prudence berättade det för mig i morse - det var därför jag reste till Paris. Medan du planerade för vår lycka gjorde jag det också. Nu är allt ordnat. Hur ska jag kunna tacka dig för all din kärlek, Marguerite.

M A R G U E R I T E

Nå nu när du vet allting, är du ju lugn. Jag vill så gärna vila mig en liten stund. Jag går ^{nu du håller} bara in till mig, jag ska bara först säga adjö till Gustave och Nichette. Prudence är också kvar. Din far kan komma när som helst. Du skall lugna honom om han är uppretad. Han kan i varje fall inte ta' ifrån oss den lycka vi redan haft. För du har ju varit lycklig, inte sant? Du har ingenting att förebrå mig - säg - det känns så gott att höra ... Om jag någonsin gjort dig ont, så förlåt mig, jag har inte velat det. Jag älskar dig ju över allt i världen.

A R M A N D

Varför gråter du ?

M A R G U E R I T E

Jag behöver gråta litet - jag är litet trött, ser du. Nu är jag ju lugn igen. Ser du - nu är jag glad igen. Vi råkas om en stund.

A R M A N D

Så upprörd hon blir, bara hon tänker på att vi skulle skiljas.-

P R U D E N C E

(Kommer in.) Nå ?

A R M A N D

Ja, det är inte klart ännu - min far har blandat sig i saken. Men det skall jag nog ordna. Vad hon älskar mig Prudence.

P R U D E N C E

Visst katten gör hon det. Var är hon ?

A R M A N D

Hon har gått in till sig för att vila. Ni ska inte störa henne - bry er inte om att säga adjö till henne, om ni tänker resa. En sådan skillnad mellan henne och andra kvinnor. Jag träffade Olympe. Alltid upptagen av fester och nöjen. Men någonting måste de väl ha att fylla ut tomheten i sina liv med.

P R U D E N C E

Nu blir ni högtravande igen - adjö Armand - hälsa Marguerite.

A R M A N D

Prudence - tiden blir oändlig när hon inte är hos mig. Adjö,
Prudence.

(Prudence går.)

A R M A N D

(Går och sätter sig vid bordet, ta'r Manon Lescaut.) Manon
Lescaut. (Läser.) Jag svär dig, min käre chevalier, att du
är mitt hjärtas avgud och att det ej finnes någon i världen
mer än du, som jag skulle kunna älska på det sätt som jag
älskar dig. Men förstår du inte, min stackars vän, att i de
omständigheter, vari vi nu befinna oss, troheten är en me-
ningslös dygd. Tror du att kärleken kan hållas vid liv, när
det inte finns mat i huset. Jag tillber dig, det kan du för-
lita dig på, men låt mig nu någon tid sörja för vårt uppehål-
le. Ve den, som faller i mina nät. Jag arbetar för att göra
min chevalier rik och lycklig. Min bror ska ge dig under-
rättelser om din Manon, han ska säga dig, att hon grät över
att hon måste lämna dig. (Han lägger boken ifrån sig.) Hon
älskade inte - så förståndigt resonerar inte kärleken. (Han
går fram till fönstret.) Varför skulle jag läsa den där bo-
ken. (Han smyger fram till Marguerites dörr, öppnar, tittar
in.) Marguerite. (Han finner att hon inte är där. Han går
fram till trädgårdsdörren, ropar:) Marguerite! (går till en
annan dörr, ropar:) Marguerite! (Tillbaka till Marguerites

dörr.) Nanine, Nanine!

Armand
var en madame.²

N A N I N E

(kommer) Madame är inte hemma, monsieur.

A R M A N D

Inte hemma? Vart har hon tagit vägen?

N A N I N E

Hon måste resa in till sta'n, hon bad mig säga att hon snart kommer tillbaka. Hon bad mig lämna det här brevet.

A R M A N D

(läser.) När du får det här brevet, Armand. (Han utstöter ett skri av förtvivlan och vill rusa ut i trädgården, men där står Duval och ta'r emot honom i sina armar.) Far! Far!

- - - - -

FJÄRDE AKTEN.

(Hos Olympe.)

(Olympe, Saint-Gaudens, Prudence, Gaston sitta vid spelbordet. Doktorn står bredvid och ser på.)

G A S T O N

Gör edra insatser, mitt herrskap. Ska inte doktorn spela?

D O K T O R N

Nej, jag föredrar att vara åskådare.

O L Y M P E

Men det förtjänar ni ju ingenting på.

D O K T O R N

Det är nästan det enda jag förtjänar någonting på.

P R U D E N C E

Jag satsar tio francs.

G A S T O N

Var har ni dem?

P R U D E N C E

I fickan.

G A S T O N

Jag ger femton francs för att få se dem.

P R U D E N C E

Sesådärja - nu har jag glömt portmonnän hemma.

O L Y M P E

Det var en klok portmonnä.

G A S T O N

Klokare än sin ägarinna. Får jag stå till tjänst med tjugo francs.

P R U D E N C E

Ni är snäll fast ni är ohövlig. Ni får igen dem när ni blivit artig.

G A S T O N

Prudence - ni är den mest intagande kvinna jag känner. (Alla skrattar) Jag har nio.

O L Y M P E

Alltid ska han då vinna.

P R U D E N C E

Där har ni fått igen ⁻¹⁰ två francs redan.

S A I N T - G A U D E N S

Kan inte doktorn ge mig någonting mot otur i spel.

D O K T O R N

Jag tror det skulle krävas en mycket lång behandling.

G A S T O N

Om ni skulle höra upp att äta kärlekspiller.

P R U D E N C E

Det är ju inte ni som betalar utan er fru.

G A S T O N

Prudence får inte vara så där indiskret.

S A I N T - G A U D E N S

Förresten ville jag gärna tala med er om mitt huvud. Jag har så'n yrsel ibland.

P R U D E N C E

Det är hjärnan.

O L Y M P E

Saint-Gaudens har ingen hjärna.

D O K T O R N

Kanske ni skulle behöva en tids vila.

G A S T O N

Det tror jag också - en tids vila från Olympe. Men låt oss nu spela - vi är väl inte här för vårt nöjes skull.

P R U D E N C E

Saint-Gaudens låna mig tio louis.

O L Y M P E

Saint-Gaudens låna mig femton louis.

S A I N T - G A U D E N S

Men mitt kära barn.

O L Y M P E

Annars berättar jag historien om den gula droskan.

P R U D E N C E

Ja, minns ni historien om den gula droskan.

G A S T O N

Ja, det var hemma hos Marguerite.

O L Y M P E

Hon kommer hit i kväll.

G A S T O N

Och Armand.

P R U D E N C E

Armand är inte i Paris. - Vet ni inte vad som har hänt?

G A S T O N

Nej.

P R U D E N C E

De är skilda åt. Marguerite har övergett honom.

G A S T O N

När då ?

O L Y M P E

För en månad se'n och det gjorde hon alldeles rätt i.

G A S T O N

Hur så ?

O L Y M P E

Man skall alltid överge karlarna, innan de själva smiter sin
väg.

P R U D E N C E

Ska här spelas eller inte spelas.

A R M A N D

(Kommer in. Hälsar på Olympe. Blir stående vid bordet.)

O L Y M P E

Vi talade alldeles nyss om er.

A R M A N D

Vad sade ni då?

P R U D E N C E

x

Vi sade, att ni var i Tours och inte skulle komma hit.

A R M A N D

Så kan man missta sig.

G A S T O N

När kom du till sta'n?

A R M A N D

För en timme se'n.

P R U D E N C E

Nå kära Armand, har ni något nytt att berätta?

A R M A N D

Nej - och ni själv.

P R U D E N C E

Har ni sett Marguerite?

*Porten Olympe är ni ju.
Så snart Armand.
A.S.
mar Duval.*

A R M A N D

Nej.

P R U D E N C E

Hon lär komma hit i kväll.

A R M A N D

Nå - då får jag ju träffa henne.

P R U D E N C E

Så ni säger det.

A R M A N D

Hur vill ni att jag ska säga det?

P R U D E N C E

Såret är alltså läkt.

A R M A N D

Ja.

P R U D E N C E

Ni tänker inte på henne mer.

A R M A N D

Det vore kanske inte sant att påstå. Men Marguerite lämnade mig på ett sådant sätt att jag måste känna mig som en enfaldig skolpojke, när jag tänker på hur jag älskade henne.

P R U D E N C E

Hon älskade också er - och gör det väl än. Men det var på tiden

att det blev slut på den historien.

A R M A N D

*Baron
(Till O. som vänt sig om
och nu för A. ö. P.) (Sten ni
inte Barona -*

Och nu är det monsieur de Varville, som står för rusthållet.

P R U D E N C E

Det finns karlar som är som skapta för sånt. Han kom alldeles lagom för att köpa tillbaka alltihop - ekipaget och smyckena och hela attiraljen. Man kan säga att hon har tur, Marguerite.

A R M A N D

Nå, då är ju allt gott och väl. Har hon flyttat tillbaka till Paris?

P R U D E N C E

Det är klart. Hon ville inte komma tillbaka till villan, när ni inte längre var där. Det var jag som fick ta' vara på det som fanns där - både hennes och ert. Apropos det, så har jag ju flera saker som tillhör er där hemma. Ni kan hämta dem hos mig. Det var bara en liten portfölj med ert monogram som Marguerite ville behålla, men om ni vill ha den tillbaka så

A R M A N D

(rörd) Hon kan gärna behålla den.

P R U D E N C E

Jag har aldrig sett henne leva som nu - hon sover nästan aldrig, varenda natt baler och tillställningar. Härom dagen måste hon ligga till sängs i tre dagar och så fort läkaren

gav henne tillåtelse att stiga upp var det att börja omigen på samma sätt. Håller hon på så här, kommer hon inte att leva länge. Tänker ni gå och hälsa på henne?

A R M A N D

Nej - jag vill undvika alla förklaringar. Det förflutna dog av slaganfall - Gud vare med det.

P R U D E N C E

Ni är ju riktigt förständig - det gläder mig verkligen. Se där är Gustave - goddag Gustave. Jag sätter tio francs.

A R M A N D

Du har fått mitt brev?

G U S T A V E

Javisst. Det är därför jag är här.

A R M A N D

Du har inte träffat Marguerite på länge?

G U S T A V E

Inte sedan den där dagen ute i villan.

A R M A N D

Då vet du alltså ingenting?

G U S T A V E

Nej, vad är det som har hänt?

A R M A N D

Du trodde, att Marguerite älskade mig,

G U S T A V E

Det tror jag ännu.

A R M A N D

(Lämnar honom Marguerites brev.) Läs!

G U S T A V E

(Sedan han läst.) Har Marguerite skrivit det här?

A R M A N D

Ja.

G U S T A V E

När ?

A R M A N D

För en månad sedan.

G U S T A V E

Och vad svarade du ?

A R M A N D

Vad skulle jag svara? Slaget kom så oväntat - jag trodde, jag skulle bli galen. Marguerite bedrar mig - hur skulle jag kunna fatta det. Jag följde med min far till Tours - jag var fullkomligt bedövd. Först trodde jag att jag skulle kunna leva där, men det var omöjligt. Jag höll på att kvävas. Jag hade en känsla av att jag skulle dö, om jag inte fick återse henne. Vad som kommer att ske nu, det vet jag inte - men kanske jag behöver en vän.

*Sedan es.
Jag vann.
Så fort.
de följde
fick till en
hemgift.
skräte.*

G U S T A V E

Du kan räkna på mig. Men för guds skull, tänk på vad du gör. Det är en kvinna, som du har älskat.

A R M A N D

Henne tänker jag inte göra något ont. Men hon har ju en älskare.

Olympe
Ernst Gustave

(Marguerite och Varville kommer in. Olympe går emot henne.)

Sorl. för kungen
mda.

O L Y M P E

ni
Så sent ~~du~~ kommer.

V A R V I L L E

Vi kommer direkt från operan.

P R U D E N C E

(Till Marguerite.) Hur mår du?

M A R G U E R I T E

Jag mår bra.

P R U D E N C E

Armand är här.

M A R G U E R I T E

Armand.

P R U D E N C E

Ja.

A R M A N D

(Står vid spelbordet, ser på Marguerite, bugar sig kallt,
Marguerite småler skyggt mot honom.)

M A R G U E R I T E

Jag borde aldrig kommit hit.

P R U D E N C E

Tvärtom, förr eller senare måste ni ju ändå råkas, bäst att
ha det överstökat.

M A R G U E R I T E

Har han talat med dig?

P R U D E N C E

Ja.

M A R G U E R I T E

Om mig ?

P R U D E N C E

Naturligtvis.

M A R G U E R I T E

Vad sade han ?

P R U D E N C E

Att du handlat rätt - att han inte är ond på dig.

M A R G U E R I T E

Det tror jag inte. Han hälsade så kallt på mig - så blek han
är!

X X X

VARVILLE

(Till Marguerite.) Monsieur Duval är här.

MARGUERITE

Jag vet det.

VARVILLE

Låtsas inte om honom.

MARGUERITE

Nej.

DOKTORN

Godafton, madame.

MARGUERITE

Åh, är det ni. Godafton, doktorn. - *Eustave!*

DOKTORN

*Eustave
Godfrän - Marguerite*

Det är länge sedan ni kallade på mig.

MARGUERITE

Så ni ser på mig.

DOKTORN

Det är det enda jag kan göra.

MARGUERITE

Tycker ni att jag har förändrats mycket.

DOKTORN

Ni ser mycket trött ut. Och jag tror knappast, att ni följt

mitt råd att vila, vila. Jag kommer upp till er i morgon, så att jag kan få gräla ordentligt på er.

M A R G U E R I T E

Det är rätt - gräla på mig - jag tycker om er för att ni grälar på mig.

D O K T O R N

Jag skulle egentligen till en patient, som jag besöker varje kväll vid den här tiden sedan ett år tillbaka. Men jag tror inte jag vill lämna er i kväll.

M A R G U E R I T E

Ni är trofast. (Han trycker hennes hand och går.)

G U S T A V E

(Kommer fram till Marguerite.) Godafton, Marguerite. *Godnatt, om möjligt*

M A R G U E R I T E

Hur är det med Nichette ?

G U S T A V E

Tack bra.

M A R G U E R I T E

Håll mycket av henne, Gustave. Det är underbart, när någon håller av en. (Torkar sina tårar.)

G U S T A V E

Hur är det?

Godnatt.

om möjligt

*Godnatt, Marguerite. Jag sitter med tan
kväll. (Strati)*

M A R G U E R I T E

Jag är så olycklig.

G U S T A V E

Gråt inte. Varför kom ni hit?

M A R G U E R I T E

Det är inte jag som bestämmer. Och jag måste alltid ha något som förströr mig.

G U S T A V E

Lyd mitt råd och gå härifrån.

M A R G U E R I T E

Varför ?

G U S T A V E

Man vet aldrig vad som kan hända Armand.

M A R G U E R I T E

Armand hatar och föraktar mig.

G U S T A V E

Armand älskar er. Ser ni inte så upprörd han är - snart kan han inte behärska sig längre. Det kan bli ett uppträde när som helst mellan honom och Varville. Låtsä att ni mår illa och gå härifrån.

M A R G U E R I T E

En duell för min skull mellan Varville och Armand. Ni har rätt, jag går.

VARVILLE

Vart tänker ni ta' vägen?

MARGUERITE

Jag känner mig inte kry, min vän, jag vill gärna åka hem.

VARVILLE

Ni är fullkomligt kry, Marguerite, men ni vill härifrån, därför att monsieur Duval är här och inte uppvaktar er. Men jag har sannerligen inte lust att rymma fältet för hans skull.

OLYMPE

Vad spelade de på operan i kväll?

VARVILLE

La Favorite.

ARMAND

En kvinna som bedrar sin älskare.

PRUDENCE

Gud så utslitet.

OLYMPE

Det finns dessutom ingen kvinna som bedrar sin älskare.

ARMAND

Det är jag övertygad om att det finns.

OLYMPE

Men det finns ju också älskare och älskare.

*Prudence stiger upp
Nu har jag ätit en
söns kvar.
S.S. önskan
Bankar till
Santor.*

A R M A N D

Liksom det finns kvinnor och kvinnor.

G U S T A V E

Käre Armand, du spelar ett högt spel.

A R M A N D

Det är för att se om ordspråket är sant: Otur i kärlek -
tur i spel.

G A S T O N

I så fall tycks du ha en rasande otur i kärlek - för du har
en rasande tur i spel.

A R M A N D

Jag har tänkt skaffa mig en förmögenhet i kväll. Se'n ska jag
slå mig ner på landet.

O L Y M P E

(skrattar) Ni ska bli en ensam eremit, kan jag förstå.

A R M A N D

Nej. Jag har tänkt få med mig någon, som följde mig en gång
förr - men tröttnade för att jag inte var nog rik.

G U S T A V E

Var tyst Armand. Ser du inte - - - -

A R M A N D

I rätta ögonblicket uppträdde en av hennes gamla beundrare

som Deus ex machina, en mycket sympatisk typ - - -

V A R V I L L E

Monsieur Duval.

M A R G U E R I T E

Om ni utmanar monsieur Duval, ser ni mig aldrig mer.

V A R V I L L E

Ni sitter verkligen med en sådan tur, monsieur Duval, att det frestar mig att pröva lyckan. Jag gillar också den användning, ni tänker göra av edra pengar till den grad, att jag gärna vill bidra till edra inkomster. Ska vi ha ett parti?

A R M A N D

Med största nöje.

V A R V I L L E

Jag sätter hundra louis.

A R M A N D

Låt gå för hundra. På vilken sida?

V A R V I L L E

Var så god och välj.

A R M A N D

Hundra louis till vänster.

V A R V I L L E

Hundra till höger.

G A S T O N

Till höger fyra - till vänster nio. Armand har vunnit.

V A R V I L L E

Två hundra louis.

A R M A N D

Två hundra. Men akta er, monsieur Varville - om ordspråket säger: Otur i kärlek - tur i spel, så säger det också: Tur i kärlek, otur i spel.

G A S T O N

Sex mot åtta. Armand har vunnit igen.

M A R G U E R I T E

Herre gud, vad ska det nu bli av.

O L Y M P E

Till bords mina vänner, supén är serverad.

A R M A N D

Ska vi inte fortsätta partiet?

V A R V I L L E

Nej, inte nu.

A R M A N D

Jag är skyldig er revansch.

V A R V I L L E

Var lugn - jag ska återkomma.

O L Y M P E

(Tar Armands arm.) Ni sitter med riktig bondtur i kväll,
Armand.

V A R V I L L E

Kommer ni inte med, Marguerite.

M A R G U E R I T E

Jag kommer om några ögonblick - jag känner mig just nu
litet yr i huvudet. Prudence! Jag måste tala vid honom.
Bed honom komma hit.

P R U D E N C E

Om han vägrar.

M A R G U E R I T E

Han vägrar inte. Han vill nog använda tillfället att få säga
mig, hur mycket han föraktar mig.

P R U D E N C E

Men vad ska det tjäna till.

M A R G U E R I T E

Han måste fortfarande tro det han tror. Han måste avsky mig
ännu mer än han redan gör - det är enda sättet att undvika en
duell.

(Prudence går.)

M A R G U E R I T E

Jag måste hålla mitt löfte till Armands far.

A R M A N D

(kommer) Ni ville tala med mig, madame.

M A R G U E R I T E

Ja, Armand, jag vill tala med er.

A R M A N D

Ni vill urskulda er, antar jag.

M A R G U E R I T E

Nej, Armand, det vill jag inte och jag ber er att inte tala om det som varit.

A R M A N D

Jag förstår - det är alltför förödmjukande för er.

M A R G U E R I T E

Gör det inte svårare för mig, än det är. Armand räck mig er hand.

A R M A N D

Aldrig, madame. Är det här allt vad ni ville säga så ----

(han tänker gå)

M A R G U E R I T E

Jag hade aldrig trott att ni inte skulle ta emot min hand, när jag räckte er den. Men det är inte det, det gäller. Ni är tvungen att resa.

A R M A N D

Resa.

M A R G U E R I T E

Ja, ni ska resa hem till er far igen.

A R M A N D

Varför ?

M A R G U E R I T E

Därför att monsieur de Varville tänker utmana er och jag vill inte att något sådant ska hända för min skull. Jag vill inte att någon annan än jag, ska lida.

A R M A N D

Ni råder mig att hålla mig undan - att vara feg. Är det inte förresten just vad man kunde vänta sig av er.

M A R G U E R I T E

Armand, jag är mycket sjuk, jag orkar knappast säga er, hur sjuk jag är - jag känner hur det onda tilltar för varje dag... För vår forna kärleks skull, för allt det som ännu återstår för mig att gå igenom - vänd tillbaka till er far - glöm mig, glöm till och med mitt namn om ni kan.

A R M A N D

Jag förstår, madame, ni är rädd om er älskare - det är ju honom hela er existens beror av. Jag skulle kunna ruinera er med ett pistolskott eller ett värjstyng. Och det vore ju en förfärlig olycka.

M A R G U E R I T E

Ni kunde bli dödad, Armand, det är den enda olycka jag är rädd för.

A R M A N D

Vad betyder det för er, om jag lever eller dör. När ni skrev till mig: Jag är en annans älskarinna; bekymrade ni er då om mitt liv. Om jag ännu lever efter det brevet, så är det för att det fortfarande återstår mig att hämnas. Ni tror att hela saken var avfärdad med att ni krossade mitt hjärta. Nej, Marguerite - jag har kommit tillbaka till Paris därför att den saken ska utageras mellan monsieur de Varville och mig. Jag ska döda honom om det också kommer att kosta er livet.

M A R G U E R I T E

Monsieur de Varville har ingen skuld i det som hänt.

A R M A N D

Ni älskar honom, det är nog för att jag ska hata honom.

M A R G U E R I T E

Ni vet, att jag inte älskar honom?

A R M A N D

Varför har ni då gett er åt honom?

M A R G U E R I T E

Fråga mig inte, Armand - jag kan inte svara er på det.

A R M A N D

Då ska jag säga er det. Därför att ni inte har något hjärta, därför att er kärlek tillhör den som betalar bäst, därför att den är en handelsvara. Den som ville skänka er hela sitt

liv betydde mindre för er, än hästarna för er vagn och juvelerna om er hals.

M A R G U E R I T E

Ja, ja - det är sant alltsammans. Jag är en usel varelse, jag älskade dig inte - men så mycket mindre skäl är det att du för min skull vågar ditt liv. Jag ber dig på mina knän, Armand, res härifrån.

A R M A N D

Jag skall göra det, men på ett villkor.

M A R G U E R I T E

Vad det än må vara - lovar jag det.

A R M A N D

Att du reser med.

M A R G U E R I T E

Aldrig.

A R M A N D

Aldrig.

M A R G U E R I T E

Åh, min gud, hur ska jag kunna - - - -

A R M A N D

(Rusar ifrån henne, men kommer tillbaka.) Marguerite. Jag är galen, jag har feber - jag är i ett sådant tillstånd, då man

kan göra vad som helst t.o.m. begå ett brott. Jag trodde att jag hatade dig, men det var kärlek, en kärlek som jag blyges över och föraktar efter vad som hänt. Men säg bara att du ångrar dig, att det var ett ögonblicks svaghet och jag ska glömma. Vad angår han mig - om du inte älskar honom. Säg bara att du ännu håller av mig, så flyr vi härifrån - vi reser till världens ända för att få vara ensamma med vår kärlek.

M A R G U E R I T E

Jag skulle ge mitt liv för en timme av den lycka, du talar om - men det är omöjligt.

A R M A N D

~~Fortfarande.~~

M A R G U E R I T E

Det är en avgrund emellan oss. Vi kan inte mer tillhöra varandra - vi skulle bara bli olyckliga. Res, glöm mig, - jag har givit ett löfte.

A R M A N D

Tu
Åt vem?

M A R G U E R I T E

Tu
Åt någon som hade rätt att fordra det.

A R M A N D

(I ett vredesutbrott.) Monsieur de Varville ?

M A R G U E R I T E

Ja.

A R M A N D

(Griper Marguerite om handlederna.) Du älskar honom - säg att du älskar honom - och jag reser.

M A R G U E R I T E

Ja - ja - jag älskar honom.

A R M A N D

(Kastar henne på golvet, rusar mot dörren där de andra är.)

Gustave, Gaston, Olympe -

M A R G U E R I T E

Armand.

A R M A N D

Vet ni av att hon älskade mig så mycket, att hon sålde allt vad hon ägde och hade för att leva tillsammans med mig. Var det inte vackert av henne. Men vet ni vad jag gjorde - jag uppförde mig som en usling. Jag tog emot hennes uppoffringar - utan att ge henne nånting tillbaka. Men det är inte för sent - jag ångrar mig, jag betalar henne - ni är mina vittnen på att jag inte är skyldig henne någonting. - (Kastar en mängd pengar emot henne.)

M A R G U E R I T E

(Ger till ett skrik och faller baklänges.)

V A R V I L L E

(Slänger sina handskar i ansiktet på Armand.) Ni är en us-
ling.

(Förvirring på scenen.)

FEMTE AKTEN.

(Marguerites sovrum. - Säng i fonden. Till hälften fördragna gardiner. Spis till höger. Framför den en schäslong på vilken Gaston ligger slumrande. Endast en nattlampa upplyser rummet. Marguerite i sängen.)

G A S T O N

(Lyfter på huvudet, lyssnar. Stiger upp.) Hon sover. (Tittar ut genom fönstret. Läger på ved i spiseln.)

M A R G U E R I T E

(vaknar) Nanine, ge mig någonting att dricka.

G A S T O N

Det ska du strax få.

M A R G U E R I T E

Vem är det, som är här.

G A S T O N

(Gör i ordning något att dricka.) Det är Gaston.

M A R G U E R I T E

Hur kommer det sig att du är här?

G A S T O N

(Ger henne koppen.) Drick först, så får du veta det sedan.

Är det nog socker i.

M A R G U E R I T E

Ja tack.

G A S T O N

Jag är född till sjukvårdare.

M A R G U E R I T E

Var är Nanine?

G A S T O N

Hon sover. När jag kom hit i går kväll vid elvatiden för att höra hur det stod till med dig, höll den stackars flickan på att alldeles falla ihop av trötthet. Du sov redan. Jag sade till henne att gå och lägga sig. Jag kastade mig där på schäslongen ~~framför brasan~~ och har haft en utmärkt natt. Det gjorde mig lika gott att höra dig sova, som om jag sovit själv. Hur känner du dig i dag?

M A R G U E R I T E

Bra, käre Gaston, men vad du är snäll som tröttar dig för min skull.

G A S T O N

Jag vakar så ofta hela nätterna på baler och tillställningar - varför skulle jag inte kunna vaka vid en sjukbädd? Dessutom är det något jag vill säga dig.

M A R G U E R I T E

Vad är det då ?

G A S T O N

Du behöver pengar. I går när jag kom hit träffade jag på en utmättningsman i salongen. Jag gav honom några sedlar och körde iväg honom. Men här behövs ju pengar i huset till annat. Själv har jag inget överflöd av den varan. Jag har förlorat en hel del på spel och så gick jag och köpte en massa meningslösa nyårspresenter. (Han omfamnar henne.) Jag önskar dig ett gott och lyckosamt år, Marguerite. Här är 25 louis som jag lägger i lådan. När de är slut, kan det alltid bli mer.

M A R G U E R I T E

Vad du är snäll - och det är du som anses vara ^{sovlos och} ~~en sådan ga-~~ ^{latsinnig}
~~lenpen~~na - du som aldrig varit mer än en vän - du vakar hos mig och hjälper mig.

G A S T O N

Det är alltid så Vet du vad vi ska göra nu?

M A R G U E R I T E

Nej.

G A S T O N

Det är ett underbart väder, om några timmar blir det säkert solsken. Du har sovit åtta timmar i sträck. - Nu ska du sova litet till, men se'n kommer jag och hämtar dig vid ettiden. Du ska sätta väl på dig och så ta'r vi en liten promenad i vagn. Och den som se'n ska sova gott nästa natt också - det är

du det. Nu ska jag gå och hälsa på min mamma - gud vet hur hon kommer att ta emot mig - det är fjorton da'r sedan jag såg henne sist. Jag äter frukost med henne och se'n kommer jag hit. Blir det bra så.

M A R G U E R I T E

Jag ska försöka orka.

G A S T O N

Det gör du säkert - säkert. (Nanine kommer.) Kom in Nanine. Kom in! Marguerite är vaken.

M A R G U E R I T E

Du var mycket trött, kan jag förstå, Nanine.

N A N I N E

En liten smula, madame.

M A R G U E R I T E

~~Drag undan gardinerna och öppna fönstret så att vi får in~~
är du snäll
litet dager. Jag vill stiga upp.

N A N I N E

(Ser ut genom fönstret.) Där kommer doktorn.

M A R G U E R I T E

Den snälla doktorn - hans första besök gäller alltid mig. *Gaston Marguerite
ansvar. Marguerite.
ansvar. Gaston.*
Gaston öppna dörren för honom då du går. - Nanine, hjälp mig att komma upp.

N A N I N E

Men, madame -----

M A R G U E R I T E

Jag vill

G A S T O N

Adjö, så länge.

M A R G U E R I T E

Adjö, så länge. (Hon reser sig, men sjunker genast ned igen.

Stödd på Nanine reser hon sig åter och går mot schäslongen.

Doktorn kommer in lagom för att hjälpa henne sätta sig.)

M A R G U E R I T E

Goddag snälla doktorn - vad ni är vänlig som tänker på mig så här dags redan. Gå och se efter om det är några brev, Nanine.

D O K T O R N

Ge mig er hand. (Han tar den.) Hur känner ni er?

M A R G U E R I T E

Sämre och bättre - bättre till sinnet. I går kväll var jag rädd att jag skulle dö och skickade efter en präst. Jag var ledsen och modlös. Rädd för döden. Han talade med mig en timma och när han gick, tog han med sig all min ängslan och modlöshet. Jag somnade och har nyss vaknat.

D O K T O R N

Det låter mycket bra - och jag lovar er att ni ska vara frisk

till våren.

M A R G U E R I T E

Tack, doktorn. Det är er skyldighet att säga så. När Gud förbjöd oss att tala osanning, så gjorde han ett undantag för läkare. De får narras hur mycket som helst. (Till Nanine.)
Vad har du där?

N A N I N E

Det är nyårspresenter.

M A R G U E R I T E

Ja visst, det är den första januari. För ett år sedan skrat-
tade vi och var glada. Vi hälsade det nya året lika sorglöst,
som vi sade farväl till det gamla. Så mycket det är som har
hänt se'n dess. När var det vi skrattade sist, doktorn?
(öppnar paketen). En ring från Saint-Gaudens. - Så vänligt.
Ett armband från Greve de Giray - avsänt från London. - Vad
skulle de säga om de såg mig nu! - och så konfekt. Människor-
na glömmar inte så fort, som jag trodde. Doktorn har ju en
liten nièce, eller hur.

D O K T O R N

Ja.

M A R G U E R I T E

Tag med er konfekten till henne. Jag äter inte sötsaker numera.
(Till Nanine.) Var det allt?

N A N I N E

Här är ett brev också.

M A R G U E R I T E

Vem kan det vara som skriver till mig. Bär ner paketen i doktors vagn. Det är från Nichette. Hon gifter sig i dag på morgonen i den heliga Theresas kapell i Madeleinekyrkan. Det är den nyårsgåva, Gustave ger mig, skriver hon. Hon ville att jag skulle varit med. - Det finns lycka för alla människor - utom för mig. Nej, nej, jag är otacksam. Snälla doktor, stäng fönstret - jag fryser. Tack ! (räcker honom handen) Kom igen snart.

N A N I N E

Kommer just in och möter doktorn i dörren.) Nå, doktorn?

D O K T O R N

Hon är mycket dålig.

(Doktorn går och Nanine följer honom.)

M A R G U E R I T E

De trodde att jag inte hörde dem. (Nanine kommer in.) Gör litet i ordning här i rummet. Det ringde, Nanie - gå och öppna.

N A N I N E

(kommer tillbaka) Madame Duvernoy frågar om madame kan ta' emot henne.

M A R G U E R I T E

Låt henne komma.

P R U D E N C E

Älskling - hur mår du i dag?

M A R G U E R I T E

Tack, kära Prudence - bättre.

P R U D E N C E

Be Nanine gå ut - - - - jag ville gärna tala med dig ensam ett slag.

M A R G U E R I T E

Nanine, vill du städa i de andra rummen så länge. Jag ropar på dig, när jag behöver dig.

P R U D E N C E

Jag ville be dig om en tjänst, söta Marguerite.

M A R G U E R I T E

Vad då, Prudence?

P R U D E N C E

Har du gått om pengar?

M A R G U E R I T E

Du vet att jag haft det rätt besvärligt en tid. Men hur mycket är det du vill ha?

P R U D E N C E

Det är ju nyårsdagen i dag och jag skulle ge bort några presenter. Jag behöver absolut två hundra francs. Kan du låna mig det till månadens slut.

M A R G U E R I T E

Till månadens slut.

P R U D E N C E

Ja om det är svårt för dig

M A R G U E R I T E

Jag behöver nog de pengar jag har, men - - - -

P R U D E N C E

Då talar vi inte mer om saken.

M A R G U E R I T E

Men det gör det samma - öppna lådan där.

P R U D E N C E

Vilken? (Hon öppnar flera lådor.) Ah, den i mitten.

M A R G U E R I T E

Hur mycket är där?

P R U D E N C E

Fem hundra francs.

M A R G U E R I T E

Ja, ta då de tvåhundra, du ville ha.

P R U D E N C E

Kan du reda dig med resten?

M A R G U E R I T E

Jag har vad jag behöver - du ska inte vara orolig för mig.

P R U D E N C E

(Tar pengarna.) Du gör mig verkligen en stor tjänst.

M A R G U E R I T E

Så mycket bättre, kära Prudence.

P R U D E N C E

Nu måste jag kila. Jag kommer snart och tittar till dig igen.

Du ser mycket kryare ut.

M A R G U E R I T E

Jag känner mig också bättre.

P R U D E N C E

Vi får snart varma dagar igen - litet landsluft skulle göra dig fullkomligt frisk.

M A R G U E R I T E

Kanske.

P R U D E N C E

Tack än en gång. (går)

M A R G U E R I T E

Vill du skicka in Nanine igen.

P R U D E N C E

Javisst.

N A N I N E

(kommer in) Hon var och bad om pengar igen.

M A R G U E R I T E

Ja.

N A N I N E

Och ni gav henne förstås.

M A R G U E R I T E

Pengar betyder så litet och hon behövde dem så väl sade hon. Men vi behöver också pengar. Till nyårspresenter. Ta det där armbandet, som jag fick, och gå och sälj det. Kom igen så fort du kan.

N A N I N E

Men under tiden ----?

M A R G U E R I T E

Jag kan gott vara ensam. Jag behöver ingenting. Förresten blir du ju inte länge borta. Du känner vägen. Du har varit där rätt ofta de sista månaderna.

(Nanine går.)

M A R G U E R I T E

(Tar fram ett brev, läser.) "Madame, jag har blivit under-
rättad om duellen mellan Armand och monsieur Varville - inte
av min son, ty han reste utan att ta' avsked av mig. Gud
vare tack, - monsieur Varville är nu fullt återställd. Jag
trodde ni var skuld till alltsammans - men nu vet jag bättre.
Ni har hållit ert löfte - men allt detta har tagit på edra
krafter och försämrat er hälsa. Jag skriver nu hela san-

ningen till Armand. Han är långt borta - men han vänder tillbaka för att bedja er förlåta inte bara honom utan också mig. Jag har gjort er mycket ont och jag vill försöka gottgöra det. Sköt om er väl och förlora inte hoppet. Ert mod och självövertvinnelse har gjort er förtjänt av lyckan. - Jag lovar att ni ska få den. Mottag försäkringen om min sympati, min aktning och min tillgivenhet. George Duval. 15 november." - Sex veckor se'n jag fick det. Så många gånger jag har läst det? - för att få mod. Om jag bara fick en enda rad från Armand. Om jag bara fick leva till våren. (Hon stiger upp och ser sig i spegeln.) Så förändrad jag är. Men doktorn lovade - tålamod. Mycket dålig, sade han. Mycket dålig, - det innebär i alla fall litet hopp - ett par månader. Kanske - och under tiden hinner Armand komma tillbaka - och då är jag räddad. Skulle Gaston sitta och skämta vid min säng om det vore nå'n fara. Och doktorn skulle väl inte lämna mig. ~~Vad han är fullastad med nyårsgåvor den där lilla pojken - jag skulle vilja kyssa honom.~~

N A N I N E

(kommer in, lägger ifrån sig pengarna på cheminen.) Madame!

M A R G U E R I T E

Ja, vad är det Nanine ?

N A N I N E

Ni känner er bättre i dag, inte sant?

M A R G U E R I T E

Jo - hur så ?

N A N I N E

Lova mig att vara lugn nu - - -

M A R G U E R I T E

Vad är det ?

N A N I N E

Jag vill bara förbereda er - en stor och oväntad glädje kan
vara svår att - - - - -

M A R G U E R I T E

En glädje, säger du ?

N A N I N E

Ja, madame.

M A R G U E R I T E

Armand. Du har träffat Armand. Armand kommer till mig. (Nanine nickar - Marguerite springer mot dörren.) Armand! (Han är mycket blek, hon kastar sig om halsen på honom, klamrar sig fast vid honom.) Det är inte du - det är inte du.

A R M A N D

Det är jag, Marguerite. Jag vågade knappast komma hit. Så ångerfull kände jag mig, så orolig, så skuldmedveten. Hade jag inte mött Nanine skulle jag ha blivit stående på gatan

i min förtvivlan. Marguerite, - kan du förlåta mig. Min far har skrivit allt till mig. Jag var långt härifrån, när jag fick hans brev - jag visste inte hur långt bort, jag skulle fly från min kärlek. Och nu har jag rest som en galning, dag och natt utan uppehåll utan att sova, utan att vila, förföljd av hemska aningar. Hade jag inte fått återse dig i livet, skulle jag ha dött - för det hade varit jag som dödat dig. Jag har inte träffat min far ännu. Marguerite, säg att du förlåter oss båda. Vad det är underbart att vara hos dig.

M A R G U E R I T E

Förlåta säger du. Det är jag ensam, som bär skulden. Men kunde jag handla på annat sätt. Jag tänkte bara på din lycka - min egen fick jag inte tänka på. Men nu, vill inte *du ser för mig!* din far skilja oss åt, va'? Det är inte din Marguerite från förr, du ser här. Men jag är ung ännu, jag ska nog bli vacker igen - därför att jag är lycklig. Du ska glömma allt. Vi ska börja leva från och med i dag.

A R M A N D

Jag lämnar dig aldrig mer, Marguerite, låt oss genast flytta härifrån. Vi ska inte leva här i Paris. Min far vet nu vem du är. Han kommer att älska dig som min goda genius. Min syster är gift. Framtiden ligger öppen för oss.

M A R G U E R I T E

Tala. Tala. Jag känner att dina ord ger mig tillbaka livet,

hälsan kommer med varje andedrag du tar. Jag sade i morse, att det bara fanns en sak som kunde rädda mig. Jag hade nästan givit upp hoppet och nu är du här. Men nu få vi inte förlora någon tid. Livet har sprungit ifrån oss, vi måste hinna upp det igen. Nichette och Gustave gifter sig nu på förmiddagen. Ska vi inte vara med som vittnen till deras lycka. De vigas i Santa Theresas kapell i Madeleinkyrkan. Skulle du inte vilja träda in i kyrkan tillsammans med mig - falla på knä tillsammans med mig och tacka Gud. En sådan gåva försynen hade i beredskap åt mig på nyårsdagen. Säg en gång till, att du älskar mig.

A R M A N D

Ja, Marguerite, jag älskar dig - hela mitt liv tillhör dig.

M A R G U E R I T E

(till Nanine, som kommer in.) Nanine, ge mig klädning och kappa - jag ska klä mig för att gå ut.

A R M A N D

Nanine - ni har vårdat henne otröttligt - tack.

M A R G U E R I T E

Dag och natt - vi har talat om dig vi båda. Ingen annan har vågat nämna ditt namn. Det var hon, som tröstade mig, som sade mig att vi skulle återse varandra. Hon narrades inte. Du har sett underbara främmande länder. Du ska ta mig med dit. (Hon vacklar.)

A R M A N D

Vad är det, Marguerite. Du blir så blek.

M A R G U E R I T E

(Med ansträngning.) Ingenting, min vän, ingenting. Du förstår ju, att när lyckan kommer över en så där oförberett - så måste man vara stark, för att kunna bära den.

(Hon sätter sig och kastar huvudet tillbaka.)

A R M A N D

Marguerite, säg något, Marguerite, hör du.

M A R G U E R I T E

(Kommer åter till sig.) Var inte rädd, min vän. Du vet ju att jag alltid haft de här plötsliga anfallen. Men de gå fort över. Se, jag skrattar, jag är bra igen. Det är förvåningen över att jag lever, som tar på mig.

A R M A N D

(Tar hennes hand.) Du darrar.

M A R G U E R I T E

Det är ingenting. - Nanine, ge mig en schal och en hatt.

A R M A N D

(förskräckt.) Gud, Gud!

M A R G U E R I T E

(Kastar av sig schalen häftigt, sedan hon försökt gå, men inte

kan.) Jag kan inte. (Hon faller ned på soffan.)

A R M A N D

Nanine, spring efter en läkare.

M A R G U E R I T E

Ja, ja - säg honom att jag vill leva, att jag måste leva, därför att Armand har kommit tillbaka - (Nanine går.) Om inte det kan rädda mig, då kan ingenting rädda mig. Till sist är det väl så, att det som varit en människas liv också blir hennes död. Kärleken har varit mitt liv, - nu dör jag av kärlek.

A R M A N D

Tyst, Marguerite - du måste leva, du måste.

M A R G U E R I T E

Sätt dig bredvid mig, så nära som möjligt, Armand och hör på mig. Jag var ett ögonblick upprorisk mot döden. Jag ångrar det. Den måste komma, och jag är tacksam för att den väntade tills du kom. Hade jag inte varit så nära döden, hade din far inte skrivit till dig att du skulle komma hem.

A R M A N D

Marguerite, du får inte säga så, du gör mig galen. Säg inte att du ska dö, säg att du inte tror det, att det inte kan vara så, därför att du inte vill det.

M A R G U E R I T E

Om jag också inte ville det, min vän, så måste jag i alla fall föga mig efter Guds vilja. Om mitt liv hade varit annorlunda, skulle jag kanske vara förtvivlad över att lämna en värld, där du finns kvar; därför att den skulle vara rik på löften, som jag hade rätt att ta emot. Går jag bort nu är allt det du kommer att minnas rent och vackert - finge jag leva skulle det alltid finnas fläckar på min kärlek.

A R M A N D

(Reser sig.) Jag kvävs.

M A R G U E R I T E

(Håller fast honom.) Är det jag, som ska ge dig mod. Gör nu som jag säger. Drag ut den där lådan - där ligger en medaljong - det är mitt porträtt från den tiden, då jag ännu var vacker. Jag har låtit göra det åt dig. Göm det och minns mig sådan jag är där. Men om du en dag kommer att gifta dig och din hustru hittar det där porträttet och hon blir svartsjuk på det förflutna, som vi kvinnor är ibland, så ska du kasta bort det utan att känna samvetsqual - jag förlåter dig redan på förhand.

(Nanine, Nichette, Gustave och Gaston kommer in.)

N I C H E T T E

(Kommer in med ängslig min, men lugnar sig när hon ser Marguerite småle och Armand vid hennes fötter.) Käraste Marguerite,

vi ville att du skulle vara den första vi besökte som gifta.

A R M A N D

(Avsides.) Gustave, jag är förtvivlad.

M A R G U E R I T E

Ni är alltså gifta - ni kommer att bli mycket lyckliga. Jag är också lycklig. Ni ska minnas mig och tala om mig ibland. Armand ge mig din hand. Det är inte svårt att dö. Se där är Gaston - jag är glad att få se dig ännu en gång - jag hade nästan glömt dig - lyckan är otacksam. (Till Armand.) Han har varit så snäll emot mig. Nej, så besynnerligt.

A R M A N D

Vad då ?

M A R G U E R I T E

Jag har inte ont längre - det känns som om livet kommer tillbaka - jag känner mig så stark, som jag inte har gjort på länge... Jag känner mig alldeles frisk. (Hon sätter sig och tycks slumra.)

G A S T O N

Hon sover.

A R M A N D

(Oroligt, sedan med fasa.) Marguerite, Marguerite, Marguerite!
